

תשורה

משמחת הנישואין של
מנחם מענדל ואסתר מלכה שיחיו קרעמער
ו' ניסן ה'תשפ"ד

פתח דבר

לזכרון טוב, יום כלולת צאצאינו החתן התמים הרב מנחם מענדל שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' אסתר מלכה תי', הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק - מיוסד על ההנהגה בעת שמחת הנישואין של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו - בתשורה המוסגרת בזה.

*

התשורה כוללת:

א) שער המשפחה - מכתבים לשמחות משפחות החתן וכלה; ב) שער המכתבים - לאבי זקנו של החתן הרה"ח ארי' ליב קרעמער ע"ה; ג) שער היחידויות - כמה רשימות מילוליות מיחידויות, בצירוף קישור להקלטות באתר Ashreinu.app; ד) שער התמונות - שצולמו ע"י סב הכלה דר. שלמה אשר הכהן שי' נופילד; ה) שער מכתבים באנגלית.

*

בהזדמנות זו ברצוננו להודות לכל אלו שנהגו בנו יד נדיבה, ופתחו את אוצרותיהם להרוות צמאון אנ"ש והתמימים. ובראשם: זקני החתן והכלה, דוד החתן הרה"ת ר' יוסף שי' קרעמער, מערכת JEM, ומערכת Rebbe Responsa.

יצוין שרוב החומר בתשורה זו מתפרסם בזה לראשונה.

*

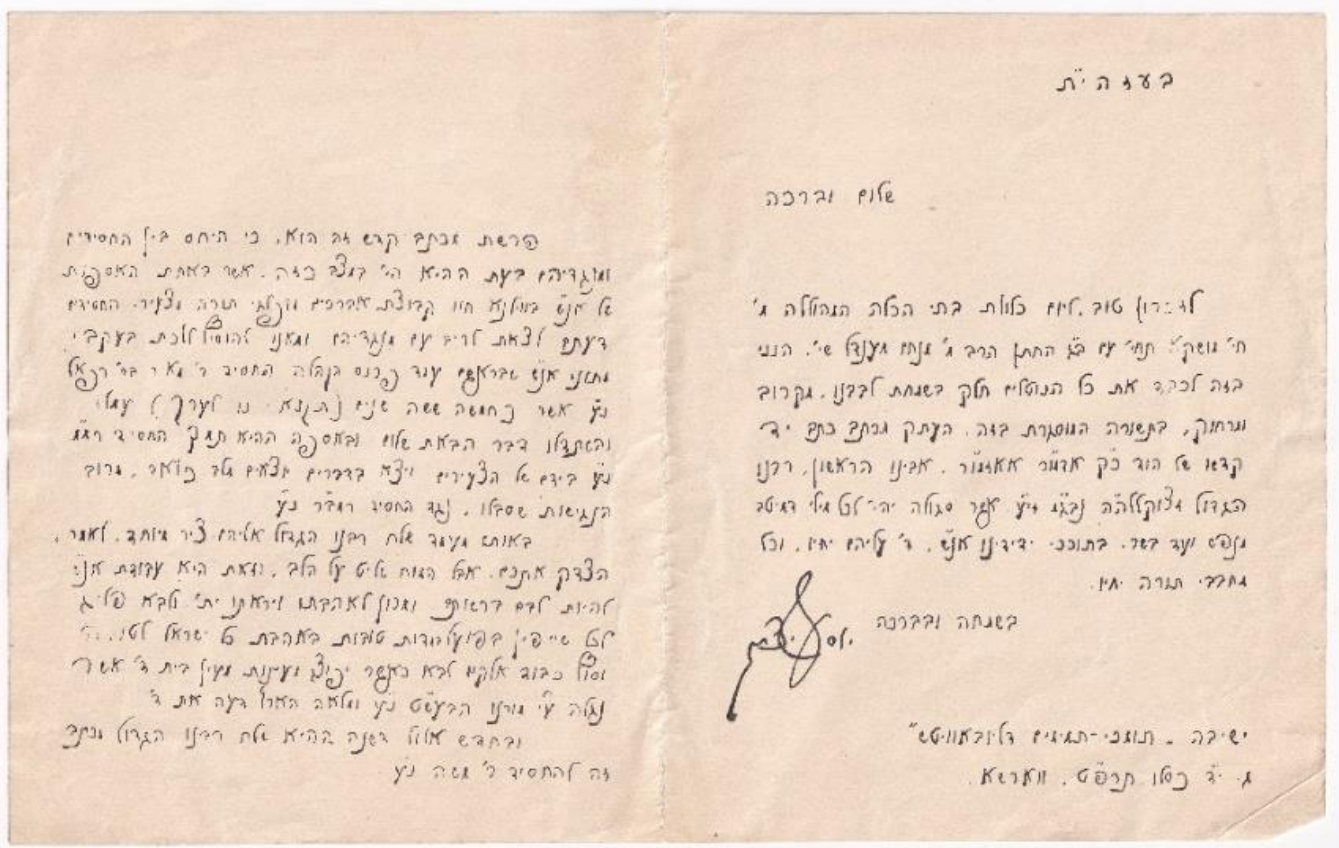
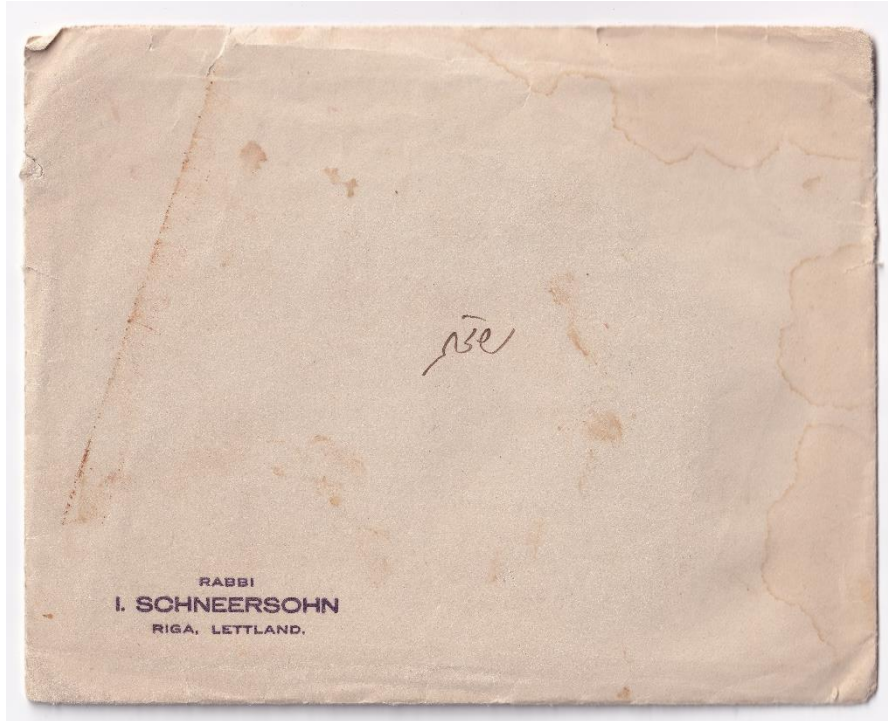
ויהי רצון, שתכף ומיד "ישמע . . קול ששון וקול שמחה" האמתי, כאשר "נזכה זעהן זיך מיטן רבי'ן", בהתגלות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, תיכף ומיד ממש!

משפחת פרידמאן

משפחת קרעמער

ימים הסמוכים ליום הבהיר י"א ניסן ה'תשפ"ד
יום הולדת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ברוקלין, נ.י.

התשורה שחולקה בעת חתונת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אהבתי לך שאתה ובקשת לעזור חזק שיהיה בלבו הטוב להעביר על אמותי כשאתה לא מעביר על וכו'
 להיות מן הטעם ובקש ממנה ברבים שהעביר לו אצור קודם יהיה הכסף ולעשות זאת אצור ואצור
 דאלו כפי אן לא יוצא ממך אריכה חן ובקשת ממחנה לך אשר חזק הצרות והלאות בהן ממחנה לך
 הרחמי צדק אמר ונעלה בטחום שרבי אלה האועט יתקן המורה יהיו ארבע אצור ואלו לא ילכו
 אחרי בני חן קצרות ואמר לך לא אצור כלום וברוך ה' וטובתי מונח אצורגאן

המכתב הזה והנכתב (בלה"ק) מעבר לדף. הוא תמונת הדרת קדש. נוף כתב יד קדשו של הוד כ"ק אצורגאן. ארמ"ר. אבינו הראשון.
 רפינו הגדול וצוקלדיה נפגים ז"ע.

קודמתו קדש אצורגאן
 אצורגאן אצורגאן

אצורגאן
 אצורגאן

אצורגאן

מענה לסב החתן הרב חיים ברוך שי' הלברשטם

במענה לשאלתו האם להתענין בשידוך שהציעו לו

המדוברת תי' - היא בעלת הרבה מעלות, ומצד זה - יש להתענין בהצעה וביותר. לאידך גיסא - כיון שלא יכנס לכולל, הרי צ"ל תכנית מעשית בנוגע לפרנסה. אין צ"ל הבפוי"מ תומ"י, אבל צ"ל תכנית מעשית במה ואיך ואיפוא וכו' - מקודם.

אזכיר עה"צ

מענה לסב הכלה הרב שלמה אשר שי' הכהן נופילד

במענה לבקשתו הסכמת וברכת הרבי להשידוך עב"ג (מהעתקה)

[ועש"ק ויחי, י"ז טבת, תשל"ז]

בטח החליטו שניהם לייסד ביתם על יסודי התורה והמצוה

ויהא בשעה טובה ומוצלחת

אזכיר על הציון

מכתב להרב מאיר הלברשטם לחתונת בנו הרב חיים ברוך הלברשטם

הלברשטם-נתני

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כס"א ד"ש תש"ל
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו' מאיר שליט"א

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות קשונ"ת של בנו האברך האביר
מוה' חיים ברוך שי' עם ב"ג תי' בשעה טובה ומוצלחה,

הנה יה"ר מהשי"ת שיבי' בשעה טובה ומוצלחה
ולבנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
מאירים במאורי שבתורה זוהי תורת החסידות.

וירוו מהם רוב נחת יהודי אמיתי חסידותי.

בברכת מזל טוב מאיר שליט"א

הרה"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו' מחו' מוה' מאיר שליט"א

בנו האברך התמים מוה' חיים ברוך שי'

בכבוד ובברכת מזל טוב מחו' חתי"ק

מכתב לחתונת זקני החתן הרב יצחק מיכל שיי' וב"ג תי' קרעמער

קרעמער - מנסרעאי
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כה' אייר תש"ל
ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יצחק מיכל שיי'
וב"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן החונחם
ליום יד' סיון הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי מול טוב
מול טוב ושההי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
תורה החסידות.

בברכה מול טוב
מול טוב

מכתב ללידת אבי החתן

קריימער - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ' אייר תשל"ה
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' יצחק מיכל שיי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו
של אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן
יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו
ביחד עם זוג' תי' מתוך הרחבה.

בברכה מול טוב

הרה"ח

מכתב ללידת אם החתן

הלבדשטט - ברוקלין
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ד' אלול השל"ז
ברוקלין, נ.י.

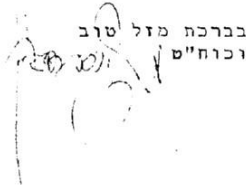
הו"ח אי"א נו"נ בנש"ק וכו'
מוה' חייט ברוך שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולדה להם בת
למזל טוב,

זונה יה"ר מהסי"ח שיגדלה ביחד עם
זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים
מתוך הרחבה.

-ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרס"ב) ה"ע,
אשר מנהגנו הוא לאמר גם בלידה בה לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכה
יז' א) נשים במאי זכיון באקרוי' כו' באחננוי'
כו' ונטרי, כו'.

בברכה מזל טוב
וכוח"ס

מכתב ללידת אבי הכלה

פרידמך - מונטרעאל
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

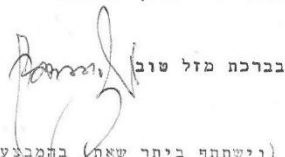
ב"ה, ז' מ"ה השל"ז
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' ניסן שי'

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אשר נולד להם בן
למזל טוב והכניסוהו לברייתו של אברהם אבינו
ונקרא שמו בישראל אשר שי',

הנה יה"ר מהסי"ח שכשם שהכניסוהו לברית
כן יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים,
ויגדלו ביחד עם זוג' תי' מתוך הרחבה.

בברכה מזל טוב

בטח משתתף (וישתתף ביתר שאת) בהמבצעים,
וה' יצליחם.

מכתב לבר מצוה של אבי הכלה

פרידמן-מונטרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בי"ה, יב' מני"א תשמ"ט
ברוקלין, נ. י.

האברך אשר שי'

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצוה,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה') ; ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

מכתב לבת מצוה של אם הכלה

נופילד- ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בי"ה, כד' ניסן תשי"ב
ברוקלין, נ. י.

מרים פייגא תי'

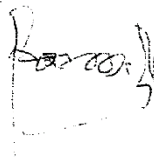
ברכה ושלום!

במענה למכתבה, בו כותבת אשר הגיעה לגיל
שנים עשרה שנה, היא עונת בת מצוה,

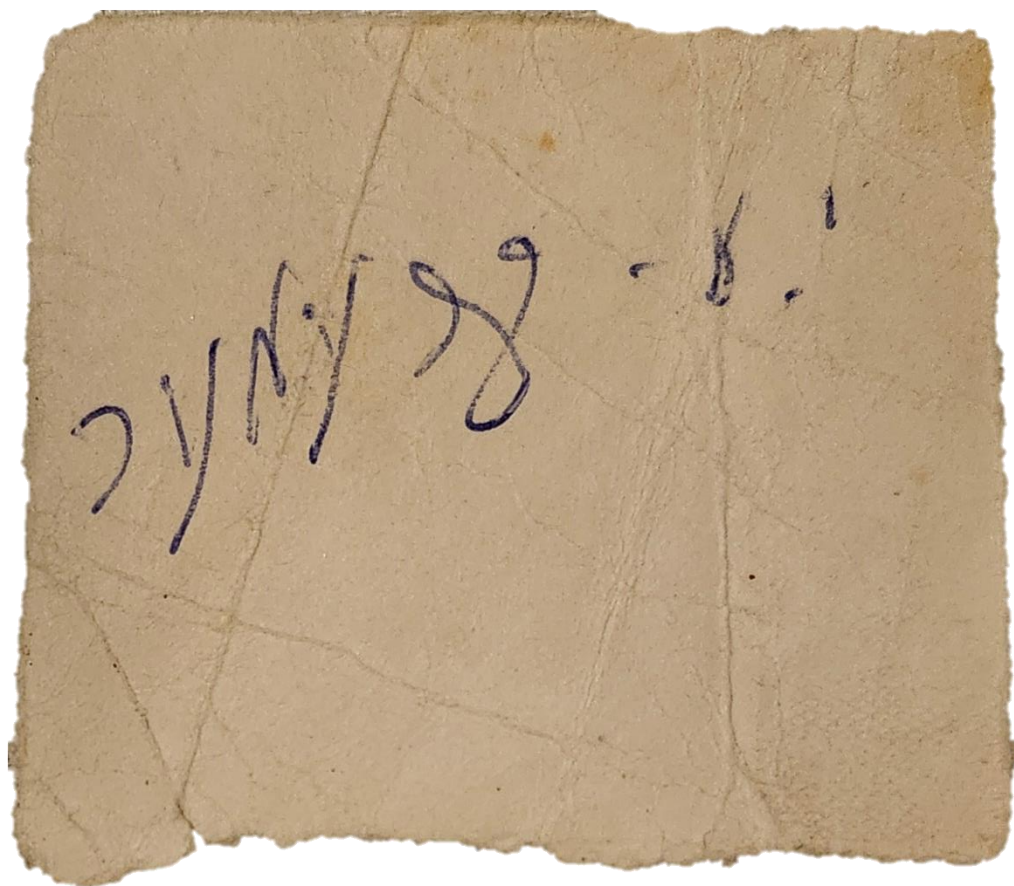
הנה יהי רצון שתקבל עליך עול מלכות שמים
ועול מצות בלבב שלם, והשם יתברך יצליחך בלימודך
ובהנהגה ותגדלי להיות ראוי' לשם בת חביד, מתאימה
לרצון נשיאינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע,

והשפיע גם על החבירות חי' שלך בזה, בדבור
ועוד יותר - על ידי היותך דוגמא חי' של בת ישראל
המחונכת בדרכי החסידות.

וזה יביא לך אושר רוחני וגשמי.

בברכה

כתב יד קודש

י.מ. קרעמער

[שמו של סב החתן הרב יצחק מיכל קרעמער בכת"ק על מעטפה]

מכתבים לאבי זקנו של החתן הרב ארי' לייב קרעמער

ב"ה, ט טבת החסי"א, ברזקלין, נ.י.

רבה הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"ל שליט"א

שלום וברכה: קצת יודיע אדוני אבי (קצת שחזר איתו) בן אהרן (פגער ע"ה) קרעמער שליט"א כי הנה נישואים נעשים אצל מוסר"ט הקונטרס לחשקה בטבה - סיום אחד עשר חרש מיום החתונה כ"ק מו"ח ארמו"ר וזקוללה"ה נב"מ זי"ע הכ"ס וכמו קונטרסים הקודמים, הוא לזכות בו או הרבים ואם סביבתו בטרט, זכות מל' זיכור ובידור, ועל ידי זכור נוסף למטה מטייכים חוספוח אורוח מלמלה ומקבלים אותם בחוב,

וכמוצא בקדמה קונטרס, שיש לומר אשר לאחר יא' חרש מחליל סדר חרש בעליזה הנשמה בג"ע גופא (כמו שבאלו השייכים לזה עולים או מגהינוס לג"ע) וז"ל על כל המקושרים החובה והזכות להחלולה גם הם ממצב ומעמד עד עתה למען לא תהי' חליטוח ח"ו בהתקירות, ואררה.

ואופני ההתקדמות כבר ביאר כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ בכ"מ.

כן באחי להציע, אשר מעתה ועד יום היארציוס (י"ד שבט) עלי' הבאה אחרי עלי' הנ"ל, כי הרי אז מהעוררים הענינים דיום ההתקדמות, ישהדל כל אחד בהוספה בלי נדר בשלש הקניין דחורה עבודה וגמ"ח. והוא:

א) יגמור עד היאר'צ חמשה פרקים משניות (משנה אחרונה נשמה, אשר חמשה שמוח נקראו לה) בע"מ או בפנים, ומה טוב שיחלקו באופן כזה אח כל הש"ס משנה, ויכולו לצרף יחד איזה ביהכנ"ס או קבוצי אנ"ס.

אמרתי ביחוד לענין זה

ב) אהלים בכל יום באופן שיגמור עד היאר'צ כל ההלים פעם אחת.

ג) יתן בכל יום עד היאר'צ (כמונ מלבד בשבת) צדקה, קודם החפלה או לאחר, בטרומח הינו במטבעות קטנות שארמו"ר הזקן קוראם, קטעים" ולשנות המספר מסעם לפעם כדי שלא יקשה לחיוב נדר, ולחלקם אח"כ לצדקה שונוח.

ונוסף על כל זה - שעד היאר'צ ילמוד בע"מ ויחקוק בזכרונו ממאמר חורה כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ, ובטרם המאמר דיום ההתקדמות (ד"ה באחי לגני, קונטרס עד) כולו או חלק ממנו - אשר עי' הורחו שוכנה בקרבן גם כשעוסק במילי דעלמא.

ומובן אשר כל המוסף בכל הנ"ל - מוסיפין לו.

המצבה להחבט מחוצות הטובות בכל הנ"ל

מנחם מענדל

אדוני אבי אוריאל אהרן שליט"א

חשקה בטבה: בסיום אמירה הקדיש דיא' חרש יט אומרים דמונים מיום הקבורה (לבוט מובא בא"ר שקל"ב, נועם מגדים לבעה"ט טרמ"ג, קצתו"ע סכ"ו סי"ו).

נהי' אפרסמון חי' ד' ס"ו.

ז"א שמונים מיום המיתה (סידור יעבץ דיני קדיש אוה לט, מה אפרים סקר ד' ס"א, שומר ציון הנאמן דף טג שכן נהגו כל המוציאים, וראה ילקוט דח ודין ע"י ק"ס).

ונהג רבנו הזקן, פסק (ט"ו ע"א או"ח רסע"א) דאומרים קדיש מיום המיתה גם קודם הקבורה, כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ הורה שינהגו היא'צ מיום המיתה אף בשנה הראשונה, ולכמה דעות ברנינים אלו חלוי ג"כ דין סיום יא"ה מיתה, מיום המיתה, ידוע דב"ק ארמו"ר (מוהרט"ב) נ"ע נצטער על שהוסיף יום א' באמירת קדיש דיא' חרשים, "חמדםני מרוב לודא", שב"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ הפסיק אמירה קדיש אחרי אמו נ"ע (נפטר'ה י"ג שבט ונקברה טו שבט) בש"ק אחד עשר שבט, ז"א דכשאומר אפילו יום אחד ב"ב חורט" למנהגנו שאין אומרים אלא יא' חרש - הוי בזיון הנפטר דמתזיקו כרסע, ח"ו, ולכן נ"ל, דאפילו בן דחיבו אלים ימנה מיום המיתה, ובפרט חננו וחלמידו, ולכאורה טוב שירד לטני החיבה, דאין בזה זילותא כיון שרואים שאינו אומר קדיש, ויוצא גם לדעה הא' עממ"כ ברמ"א מו"ס ע"ו: יתכלל ויוחר מעיל מקדיש כו'. - וצ"ע שלא נמצא באחרונים טערה זו, וי"ל הטעם דהרי עד שיגיע למקום אמירה הקדיש מחבזה על ידו בעיני הנפטר, וק"ל, ואמ"ל.

כבר ביאנ: ראה הקדמה לקונטרס סורים הסי"ח.

אחרי עלי' הנ"ל: לכאורה בשנה מעוברת יש עוד עלי' בינחיים בגמר י"ב חרש ע"ס מרו"ל (שבט קנב, ס"ב).

הענינים דיום: ראה אגה"ק סכ"ז וביאורה, סידור סוף שער הל"ג בעומר.

ההלים: ראה ברכוח ג, ד"ה לפיכך נק' שמס סופרים, חרע"ט.

קודם: ר"ח הוראה כ"ק מו"ח ארמו"ר הכ"מ לאבל על כל יב"ח.

ויחקוק בזכרונו ראה קונטרס יט כסלו החסי"א ע"ק קמט.

הרה"ח הוו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"ל שליט"א

בטה יודיע מבריאות בנו ש' שחזר לאיתנו. בן אתענין לדעת ע"ד הענינים שדבר מר [...] שי' - סוף דבר מה נעשה בזה. ות"ח מראש על הודעתו.

מפני מה אין מודיעים מהנעשה אצל מר [...] שי'?

קרעמער-מאָנרעאל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, י"ה מנ"א חשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בציצ
מוה' ארי' ליב שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מט"ו באב, סיהרא בשלימותא ביותר וביותר.

בעת רצון אזכיר את כל אלו שכותב אודותם על הציון הק' של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגים זי"ע, כאו"א להמצטרך להם.

ובמ"ש אודות מר ומרה שיחיו, מובן שלא זו הייתה הכוונה
שיבואו הם לכאן, אלא שיתנהגו באורח חיים כהנראה תורתנו תורת חיים בכל מקום
שיהיו, ובטח ביאר להם את זה, ובהזדמנות יוסיף ביאור בזה.

למרח למה שבתה עי"ן קומתה גבוה כ"כ, כי בשנים האחרונות מועילים לזה
ע"י זביקות מתאימות, וכל שמקדימים בזה מועילים יותר.

לפלא שאינו מזכיר במכתבו בהנוגע להמצב שלהם בתורה ומצות,
זכ"ש מזכיר, שהרי מילוי צרכי האדם תלויים בזה.

את הו"ח אי"א מי שיבדקו את התפילין שלו, וישמור על השיעורים של הת"ת (חומש תהלים ותניא)
ובכל יום חול קודם תפלת הבקר ותפלת המנחה, יפריש איזה פרומות לצדקה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור
ולהצלחה בעבודתו בקדש

ת"י

שי"י

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYcodmh 3-8250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יב" שבת תשכ"א
ברוקלין

חברי הסעודה השלישית,
תחת הנהלת תלמידי ישיבת
תומכי תמימים, דמאנטרעאל
ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה.
נעם לי לקבל מכתבם הודעה ממלאת חפץ שנים לפעולתם
בקדש, בעת דעוא דרעוין ביום השבת קדש ומנ"י מברכין כולהי יומין.
ובפרט שככתבם מדברים בענינים של יראת שמים מורגבו ומצותי

ויהי רצון שיעלו בקדש בהאמור, הן בכסות והן באיכות,
ומתאים לדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"ס זי"ע (מנוגע לדור
ע"י קב"א אש"א) בהאמר ההילולא פרק י"א, אשר מלמעלה פותחים האצרות
סגולה להון יקר הנאסף מדור אחר דור, ומצדדין ע"י פקיד החיל
בשביל החיל, ינצלו את זה בפעולתם, בתוככי כללות הענין דמות ומצותי

בברכה לבשו"ס בהאמור
[Handwritten signature]

(נוגע לדור העיקבתא משיחא)

פותחים את האוצרות סגולה דהון יקר הנאסף מדור אחר דור, ומוסרים ע"י פקיד החיל בשביל החיל, הנה
ינצלו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מחנה מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ראש-חודש אדר ב', ה'תשל"ו
ברוקלין, נ. י.

צו אלע אנטיילנעמער אין דער יערלעכער
מסיבה פון די "נציבי הישיבה" חומכי-
חמימים ליובאוויטש אין מאנטרעאל,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה:

די ספעציעלע נקודה פון תיינסיקן יאר (ווי דאס איז אויך צו באמערקן
פונם דאטום פון דער מסיבה) איז דאס וואס עס איז אן עיבור-יאר, ווען
עס ווערט צוגעגעבן א גאנצער חודש, און עס ווערן איבערגעשטעלט אלע
דאטען, ניט נאר פון די איצטיגע חדשים, נאר אויך פון די שפעטערדיגע,
אזוי אז פסח פאלט אויס מיט א חודש שפעטער, אא"וו.

א מענטש א בעל-שכל, וואס דארף זיך אפערנען פון יעדער זאך, דארף
זיך זיכער אריינטראכטן אין דער באדייטונג פון עיבור-יאר און וואס ער
לערנט אונז.

די פשוטע דערקלערונג פון דעם עיבור-יאר איז צו דערגענצן דעם חסרון
פון דעם לבנה-יאר (דער יסוד פון אונזער לוח) לגבי דעם זון-יאר (וואס
באשטימט די פיר תקופות פון יאר). וויבאלד אז דער לבנה-יאר איז מיט
11 טעג הינטערשטעליג לגבי דעם זון-יאר, פאדערט די תורה צו דערגענצן
דעם אונטערשייד, כדי אז פסח זאל שטענדיג אויספאלן אין פרילינג און
די אנדערע ימים-טובים אין זייער תקופה.

אין דעם איז אויך א דערמאנונג, אז עס פאדערט זיך אויך פון א
מענטשן צו דערגענצן וואס ער איז הינטערשטעליג געבליבן אין זיינע
פליכטן און דער גריבונג פון אפילו אן עיבור-יאר. ווען ער איז אין דעם ניט שולדיג -
ווי דאס איז אויך פאל פון אפילו אן עיבור-יאר, אז די דערגענצונג פון עיבור-יאר
איז מיט א גאנצן חודש, כאטש דער חסרון איז בלויז פון 11 טעג. דאס
לערנט, אז ס'איז מעגלעך מיט איין מאל ניט נאר צו דערגענצן דאס וואס
עס איז פארפעלט געווארן אין דעם יאר פון פריער, נאך אפילו מיט
"אדרויף" אויף שפעטער.

אויב דאס איז אזוי אין אלע ענינים, על אחת כמה וכמה אין דעם
געביט פון חינוך, וואס דאס איז נוגע די תלמידים אויפן גאנצן לעבן.
ווארום דער אמהער תורה-חינוך - אזא חינוך ווי עס ווערט געגעבן אין
דער ישיבה חומכי-חמימים - מיינט ניט נאר צו בארייכערן דעם תלמיד'ס
ידיעות, נאר ספעציעל צו אנטוויקלען און בארייכערן זיין נשמה-לעבן
אין די יארן ווען ער ווערט גייסטיג אויסגעפורמט אויפן גאנצן לעבן.

דעריבער איז פארשטאנדיג ווי גרויס עס איז דער זכות און די אחריות
פון אלע פריינד און שטיצער פון דער ישיבה אויסצונוצן די געלעגנהייט
פון דער יערלעכער מסיבה צו דערגענצן דאס וואס מ'האט פארפעלט, און
מיט "אדרויף" אויף להבא, אין גייסט פון עיבור-יאר, ווי אויבנדרמאנט,
צו דערמעגלעכן דער ישיבה אנצוגיין מיט איר חינוך ארבעט אין דער
פולסטער מאס און אין א שטייגענדער מאס. און השי"ת וועט זיכער ניט
שולדיק בלייבן-און שיקן זיינע ברכות אין דער פולסטער מאס בגו"ר גם יחד.

בכבוד ובברכה להצליחה
ולבשורות טובות

נאר אויך

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א ניסן ה'תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.

הנהלת אגודת נשי חבי"ד
מאנטרעאל

ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת המכ' והמצו"ב.

ולקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא
עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני בזה להביע
ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמתית, חירות
מדאגות בגשם ומדאגות ברוח - בכל דבר המעכב
עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה
כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו
תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל
היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בברכת החג והחגה יעצובו
ועצו רעיון יעצובו אין ע"כ

בברכת החג ולהצלחה בעבודה"ק וזכות הצדקה תעמוד להן בכל חתי"ק

מכתב כללי-פרטי עם הוספה בכת"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, שלהי תמוז, ה'תשל"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה מרדכי שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מיום הגאולה י"ב חמוז תת.

בבואנו מימי הגאולה י"ב-ג' תמוז, גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל ממאסרו במדינת מולדתו, שהי' חבוש שם בעד עבודתו הגדולה והחזקה והרמה בחיזוק בדק התורה והמצוה והפצתן, למרות הגזירות על זה שהיו שם אז במרום שיאן, ובחסדי ה' יצא בנצחון, שהרי אלה שאסרוהו הם ששיחררוהו, ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר (להגיגה יב תמוז הראשונה) - לא אותו "בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק", שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש ישראל (מבלי התחשב עם מצבו הפרטי בשמירת וקיום המצוות) לבו חמים עם ה' ותורתו"

וכמחז"ל עה"פ צדיק כחמר יפרח: מה התמרה הזו לבה מכוון למעלה כך ישראל לבס מכוון לאביהם שבשמים; ועוד אמרו: מה תמרה זו אין בה פסולת כו' כך הם ישראל אין בהם פסולת,

שלכן ימים הבאים אח"ז ימי סגולה הם לכל בני ובנות ישראל באשר הם להוסיף בחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר לפי ענינו" והפצתן הלוך והוסיף הלוך ואור,

ובפרט בהתבונן כאו"א אשר אם במדינה ההיא ובזמן ההוא ובתנאים ההם עשו ופעלו בחיזוק התורה והמצוות והפצתן והצליחו ועד אשר גם עתה, לאחר כיוכל שנים, רואים פירותיהן ופירי פירותיהן,

כש"כ וק"ו ועל אחת כו"כ במדינות ובתנאים נוחים וטובים שלא בערך. ויהי רצון שיעשה כל אחד ואחת מאתנו, בתוך כל אחבי שליט"א, בכל האמור ומתוך שמחה (וממילא) בזריזות,

וה' עוזר וכמש"נ: ה' לעזרתי חושה, אלקים חושה לי עזרן גו' ה' אל תאחר.

בברכת הצלחה

הגדולה והחזקה והרמה: ראה לקו"ת נשא (כא, ב) ויש"נ. שיחת ג' תמוז תש"א (בס' השיחות שם ע' קלד). ובלשון הראשונה: נדפס בס' המאמרים ה'תש"ח ע' רסג. בשם ישראל יכונה: ראה שושו"ע אה"ע סקכ"ס סט"ז ובנ"כ. קב ונקי כלל לה. שד"ח אס"ד מע" גט ס"ז. וראה ג"כ מאורי אור כ, כד. וכמחז"ל. ועוד אמרו: מדרש תהלים ע'. במדבר רפ"ג. צדיק כו' כך ישראל: וכמש"נ ועמך כולם צדיקים (ישעי" ס, כא. סנה" ר"פ חלק. ובזח"א לג, סע"א: כולם צדיקים ודאי. זכאיין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי). התורה. ענינו: בס' המאמרים שם. כיוכל שנים: כ"ק מו"ח אדמו"ר קיבל הנשיאות ב' ניסן ה'תר"ף. (ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א: ואין מושחין מלך בן מלך אלא א"כ הייתה שם מחלוקת כו' יהואחז מפני יהויקים אחיו - והרי הנדוד בן יחיד. וראה צפע"נ על הרמב"ם שקלים פ"ד ה"ד שקו"ט האם המשיחה דאביו פועל גם בו או דאין צריך למשיחה. וברמב"ם שם ה"ז: ולא המלכות בלבד כו'). שמחה (וממילא) בזריזות: ראה אגה"ק סכ"א: עשה זאת בזריזות נפלאה להראות שמחתו וחפצו כו'. וכמש"נ: תהלים ע, ב, שם וא"ו. ה' אלקים. ה': להעיר מהמבואר על הג' שמות ה' אלקינו ה' שבכתוב שמע ישראל (פע"ח ש' הק"ש פי"א ועוד. אמרי בינה ש' הק"ש בתחלתו. אוה"ת עה"פ. ובכ"מ). חושה. חושה. אל תאחר: להעיר מבעתה אחישנה, ואחישנה אפשרי בב' אופנים: דור שכולו זכאי (הוי"ו) או שכולו חייב (ויעמיד להם מלך שגזרותיו כו' - כן י"ל, ועפ"ז סרו כמה קושיות המפרשים - אלקים) - עיין סנה" צח, א. וראה ג"כ תיקונים דזוהר חדש (קרוב לתחלתם - צח, ב): קץ אית בכל דרא ודרא כו' תליא בתויבתא ובזכוון ובמדות כו' אבל קץ. קוב"ה. בי' תליא הה"ד למעני למעני אעשה.

הרה"ח
ות"ת.

מכתבי אדמו"ר מהוריי"צ לאבי זקנו של החתן הרב ארי' ליב קרעמער

מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א מלובאוויטש

Secretariat of RABBI OF LUBAWITZ

Address: **RABBI I. SCHNEERSOHN**

770 EASTERN PARKWAY

BROOKLYN, N. Y.

Telephone SLocum 6-2919

No. _____

ב"ה, כ"ו מר"ח, תש"ג
ברוקלין

אל התלמידהחשוב מר ליב שי קראמער
שלום וברכה!

נתקבל מכתב מהרב בהזמנה לחתונתו (כפה"ג הוא תלמיד משיבה של המתנגדים או הפולנים במאנטרעאל או ר"מ שם) בה, אבל הסדר אצל כ"ק אדמו"ר שליט"א הוא שעל מכתבי הזמנה לאחד לחתונה הוא משיב במכתב חתום בחתי"ק רק אם מכתב ההזמנה כתוב ישר אליו, אבל על מכתבי הזמנה נדפסים הוא משיב ג"כ במכתב נדפס על מכונת כתיבה בלא חתימתו ולכן נכון הדבר אשר הרב שי"דע מזה ואם ברצונו לקבל ברכה מכ"ק אד"ש לחתונתו צריך לכתוב בעצמו אליו מכתב הזמנה כתוב, מצאתי לנחוץ להודיע מזה (ולמותר להגיד שהוא אינו צריך לדעת שכתבתי מזה).

בכבוד

מזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן
ליובאוויטש

ב"ה ח' אלול תש"ז.
ברוקלין.

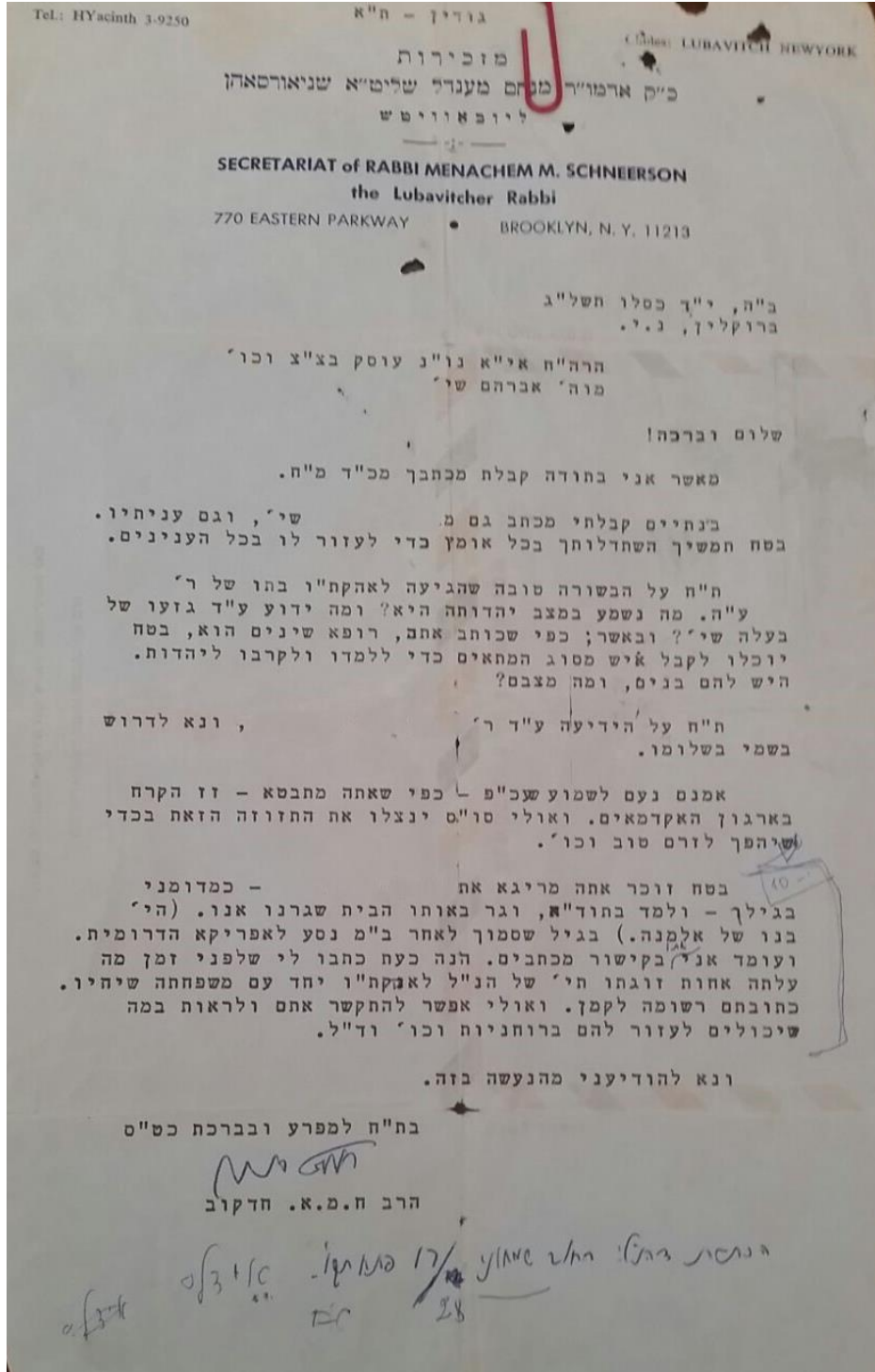
ידידי חלמידי יקירי הרב וו"ח
א"א מוה' ארי' ליב שי'
וב"ג הכבודה מרח חי' זעלדא תחי'

שלום וברכה!

ליום חגיגה חתונתם יו"ד אלול
הנע"ל הנני בזה לכרכם בכרכה מז"ס מזל טוב
יתן השי"ת שתהי' החתונה נשעה טובה ומוצלחת
ויסתדרו בסדר חיים טובים ומאושרים בפרנסה
טובה בהרחבה כנשמיוח וברוחניות מתוך התעסקות
בהרכצת חורה כיראה שמים וחינוך הכשר,

המברכם

מכתבים מאבי זקנתו של החתן הרב חיים מרדכי אייזיק חדקוב לר' אברהם גודין

Tel.: HYacinth 3-9250

גאדין - ת"א

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מוכירות

כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN, N. Y. 11213

ב"ה, כ"ז אלול תשל"ב
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

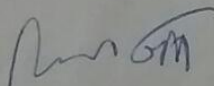
מאשר אני בתודה רבה מכתבך מהזמן האחרון, ובפרט
מפגישותיך עם הריגאים שיחיו, ומפעולותיך לטובת יתומי
המלחמה שיחיו.

עונג מיוחד יש לי בכל פעם כשהנך כותב איזו ידיעות
מפורטות ע"ד חברי ותלמידי שיחיו, ובטח תמשיך בזה גם
להבא.

אבל כפי שהדגשתי מכבר דורש הנ"ל התענינות מרובה
מאד, ומבלי להתחשב עם טרדותיך המרובות. כי נוסף על החסד
הגדול לגבי כל אלה שמקרבם אותם ומעודדים אותם, ומחזקים
ומסייעים אותם בעניניהם הגשמיים, הנה בשים לב למצבם המיוחד
בבואם לסביבות שונות, יש בהתענינות ברוחניות בכלל, ובחנוך
בניהם ובנוחיהם בפרט, משום פקוח נפש ממש. ונוגע זה להם
עצמם ולדורות הבאים מהם.

ולכן נא ונא להתחזק ולהתאמץ בהשתדלותך בהנ"ל,
ולבשרני טוב מפעולותיך המוצלחות.

בברכה כתיבה וחתימה טובה לך ולזוגתך תי' לשנה טובה
ומחוקה בגו"ר, ובקשה למסור פ"ש וברכה שנה טובה גם לכל אלה
מהנ"ל שתפגש אתם, וח"ח למפרע,

הרב ח.מ.א. חדקוב

גאדין - חולון
 Cable: LUBAVITCH NEW

מוזכירות
 כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
 ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, כ"ד סיון תשל"ו
 ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"ג עוסק בצ"צ וכו'
 מוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

מאשר אני בתודה קבלה מכתביו מי' י"ז וי"ח סיון. והנה תמי' גדולה אשר בה בעת אשר גם לפי חוק המדינה מחויבים להאכיל בצבא ובשאר מוסדות הממשלה מאכל כשר לא יכלו להשפיע שאת הילדים - ובפרט יחומי המלחמה שיחיו אשר הוריהם בצבא אכלו מאכלי כשר - יטדרו במעוני קיץ כשרים.

וגם באם לאו-הנה כמו על דרך שחלק מהם טודרו באנגליא בקייטנה שעומדת תחת חסות העדה החרדית, מדוע לא יכלו לטדר גם את שאר הילדים אצלם גופא, או בקייטנות אחרות השייכות לנו או קייטנות כשרות אחרות. ואולי יכולים עכ"פ עוד עכשיו לעשות דבר מה לטובת הנ"ל!

ומכיון שע"פ כתבו נמצאו שנים מהיחומים שביטלו נסיעתם הנ"ל, בטח תשתדלו אשר לא יפסידו מזה, וימצאו להם קייטנה כשרה באהקת"ו. ובאם יש צורך-אולי מחוץ לארץ.

ונא להודיענו עכ"פ מתי הם נוטעים, כמה מהם, שמותיים (אם אפשר), לאיזה מקום נוטעים ולכמה זמן.

ת"ח על ההודעה אודות
 ושכפי הנראה לך ימשיך לימודו בבי"ס מקצועי וכו'. בטח תעמוד על המשמר אשר בעזרשי"ת יסודר זה באופן הכי מועיל מצד הרוחני ובסביבה טובה. ובכלל לעמוד אהו בקשר. ונא להודיענו מהנעשה בזה.

המכתב ממר שי' טרם נתקבל.

העומד אהו באיזה קשר שהוא עם מר כדאי למצוא הזדמנות למסור לו פ"ש בשמי ואשר ביקשתיו לעשות גם מה שביכולתו - ובעזרשי"ת יכול לפעול הרבה - במסגרת שנת החנוך לטובת חניכיהם של הצעירים בשנים והן של הקטנים בידועותיהם שע"ע וכו'.

שמע באחרונה דבר מה ע"ד ? היודע דבר מה בנוגע למשפחה
 ע"ד משפחה שלפנים גר בחיפה? (יודע אודותו), וכך
 בברכה כט"ס
 הרב ח.מ.א. חדקוב

Tel: HYacinth 3-9250 באדין - חולון Cable: LUBAVI

מזכירות
 כ"ק ארמו"ד מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, בדר"ה אייר תשל"ז
 ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
 מוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

משום טרדות החג אחרתי באישור מכתביך מכ' וכ"ג אדר,
 ות"ח על הידיעות שמסרת לי בהם.

בנוגע לטענותיך נגד ומצייך תוכן הפס"ד בזה שיצא
 מרבני חב"ד שיחיו, מענין לדעת אם פנתה בסענותיך הנ"ל
 להרבנים הנ"ל מתו פנתה? ומה היתה תשובתם?

בברכת כס"ס
 הרב ח.מ.א. הדקוב

נ.ב. בליח ברירה הנני שוב להזכירך ע"ד בקשותי המרובות מכתב
 להענין בקביעות בהעולים מלטוויא בכלל ותלמידנו שיחיו בפרט.
 וכמובן להודיעני המידים כסדרם ממצבם הגשמי והרוחני, שלהם ושל
 משפחותיהם שיחיו. ופ"ש ממני לכולם, ות"ח למפרע.

Tel: HYacinth 3-9250 באדין - חולון

מזכירות
 כ"ק ארמו"ד מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, כ"ה ניסן תשל"ח
 ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
 מוה' אברהם שי'

שלום וברכה!

משום רבוי הטרדות עלה בידי רק היום לאשר בת"ח
 מכתביך מאדר"ח אד"ש.

בעניני עבודה הלא היתה ההזדמנות לשוחח בזה
 בנתיים עם הר' בזמן ביקורו כאן.

כמובן שמחתי מהפ"ש מכל אלה שהזכרת אותם במכתביך
 הנ"ל. ובטח השלמת, או עכ"פ עתיד אהה להשלים - מלוי
 בקשתי לבקר ולעודד גם את אלה שלא הזכרת אותם במכתביך
 ולהודיעני מהנעשה אצלם בגו"ר. (ובתוכם ר' אולי קבלת כבר מענה למכתביך אליהם.)

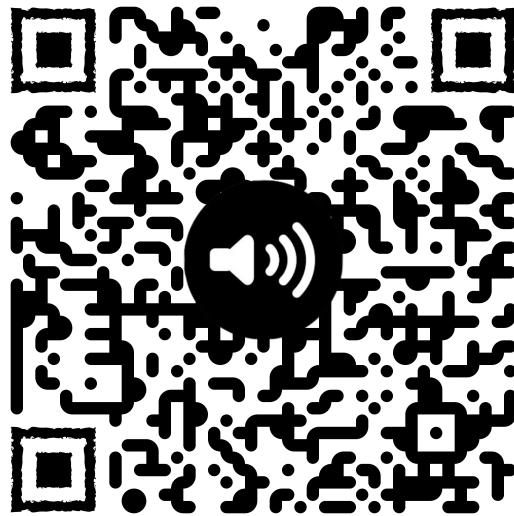
מה נשמע אצל חתנו שי' של ר' ע"ה ? ומה
 נשמע אצל נכדו שיחיו בכלל ובדבר בתו ונכדו שיחיו
 בפרט? פשוט שמענין אותי מאד לשמוע גם מחיני "סתם" הריגאים
 הנמצאים באקה"ו.

בברכת כס"ס
 הרב ח.מ.א. הדקוב

יחידויות פרטיות - פרסום ראשון

רשימה מילולית מהטייפ – בהשמטת כמה פרטים אישיים
[כמה מילים לא ברורים, ובאים בחצאי ריבוע]

לשמיעת ההקלטות

ד' סיון תשכ"ח (תמים)

דאס איז א יום הולדת ביי דיר?

הת': יא

בנוגע וואס דו שרייבסט מה עדיף טפי בנוגע צו סדרי הלימודים, איז ביי יעדער בחור, ביי יעדער ישיבה בחור, דארף ער וועגן סדרי לימודים – אדער מה עדיף טפי, צי דעם לימוד, צי א צווייטער לימוד, צי לעיונא צי למיגרס וכו' – רעדן מיט דעם ראש ישיבה מיט'ן משפיע חסידות און מיט דער הנהלת הישיבה, און טאן כהוראתם.

בכלל אן עצה אז מען זאל האבן מער התמדה ושקידה און מערער חשק איז, אז מ'זאל לערנען בדיבוק חברים, דאס הייסט מיט א חברותא, דער לערנען זאל זיין מיט א חיות, און כדי ס'זאל זיין מיט מער חיות דארף מען לערנען בדיבור, ניט נאר טראכטן דעם ענין נאר אויך רעדן אים בעל פה, און כדי דאס זאל זיין כדבעי, איז גלייכער ווי גערעדט פריער, אז מען רעדט דאס ניט אליין, נאר מען רעדט זיך דורך וועגן דעם אדער מיט א חבר, אדער מיט א [...] אדער מיט א ראש ישיבה, און בשעת מען רעדט דורך, און יענער פרעגט אפ, צי ער ברענגט א ראי' וכו', ווערט ביי זיך דער זאך קלארער, [מ'זעט אזוי בשעת דער...]

בנוגע צו עניני שידוכין, [ווי דערמאנט צום פאטער] איז בכלל כ'מייזן – ס'גייט ניט אין דעם טאג אז עס מוז זיין גלייך אסרו חג, ס'קאן זיין אביסל שפעטער, אבער בכלל איז כדאי צו אנהויבן זיך מתעניין זיין בנוגע שידוכים.

ווי ס'זאל זיין דערנאך די הסתדרות לאחרי החתונה, איז דאס איז א זאך וואס בשעת ס'רעדט זיך א שידוך, הענגט דאס אפ אין דעם דעת פון דער בת-גילו אויכעט זעלבסטפארשטענדליך, אבער בכלל האט געדארפט זיין די תנועה אויף באזעצען זיך אין ארץ ישראל, און אויב ס'קען זיין אזא מין פרנסה וואס איז פארבונדען מיט חינוך על טהרת הקודש, אדער לכה"פ אין א מוסד פון חינוך על טהרת הקודש, איז מה טוב.

און אויב דאס איז פארבונדען מיט צפעציעלע שוועריקייטן, איז דעמאלט דארף מען זיך מיישב זיין אויכעט מיט ידידים, צי עלטערן, צי אזוי גוטע פריינט, וואס ווייסן די מצב [און וואוינען] אין ארץ ישראל, און קענען געבן אן עצה לויט די מצב ווען ס'וועט זיין דעמאלט, [ווען] דאס וועט זיין נוגע לפועל.

און דער אויבערשטער זאל דיר מצליח זיין, אז זאלסט מקיים זיין דאס וואס די גמרא זאגט אז ס'דארף זיין עמלים בתורה, [...] רש"י לערנט דאס זאל זיין עמלים בתורה – הארעווען אין תורה, [און זאל מען] הארעווען, און הארעווען אין פועל, און דעמאלט איז דא די הבטחה פון יגעת ומצאת, און בשעת דער לימוד איז כדבעי, דעמאלט איז דער לימוד מביא לידי מעשה בקיום המצוות בהידור,

וואס דאס איז אויכעט א צינור און א כלי אויף באקומען דעם אויבערשטן'ס ברכות אין אלעם אין וואס מען נויטיקט זיך.

פון דעם ברודער האב איך געהאט א גריס פון דארטן, און ענטפערן באזונדער, בכל אופן וועסט אים איבערגעבן איך האב אים דערמאנט אויפן אוהל להמצטרך לו,

און דו זאלסט זיין א חסיד ירא שמים און למדן, מצליח זיין בכל הענינים.

חשון תשכ"ט (תמים)

בנוגע צו שידוכים וועסטו דארט מיישב זיין וועגן די הצעות וואס דו וועסט האבן מיט די עלטערן, און בכלל, האסטו דארטן קיין-עין-הרע-ניט א גרויסע משפחה, מסתמא וועט מען קענען האבן א גוטע הצעה, און זאל דער אויבערשטער פירן אין א גוטע וועג.

נאר געדארפט אויסנוצן, ס'וועט זיין אין ארץ הקודש, אויף אניאגן דארטן לערנען דאס וואס דו האסט דא געדארפט משלים זיין,

און מ'האפט אויף דיר אז [דו וועסט—] דורך דיר וועט מען קענען דורכשפארן גאנץ גאליציע זאל אנהויבן לערנען חב"ד'צקער חסידות,

במילא זאלסטו זוכה זיין דו זאלסט זיין דעם צינור אויף דעם, דער וועג [דורך דעם] אהינצו אנקומען, און מ'זאל לערנען בהבנה והשגה, דערפאר דארפסטו אבער אליין באווייזן א ביישפיל, אז דו ביסט אן אמת'ער חסיד,

און [דאס—] ס'קומט ארויס צי בלימוד התורה אויכעט, אין לימוד החסידות אויכעט, אין אן אופן פון הפצת המעיינות, ביז ס'קומט אן אין חוצה.

זאל דיר דער אויבערשטער העלפן ס'זאל זיין דער נסיעה בשעה טובה ומוצלחת, אנקומען אהינצו געזונטערהייט, און אין א גוטן אופן,

האבן א גוטע הסתדרות בכלל, און א גוטן שידוך בפרט, און עוסק זיין זיך אין תורה הנגלה והחסידות מתוך הרחבה.

לאזן גריסן דיינע טאטן מיט דער פעטער, און די משפחה, און הערן פון זיי גוטע בשורות.

געווען א גלייכע זאך, איידער דו וועסט פארן זאלסטו זיין אויפן אהל.

מנחם אב תש"ל (חתן כלה)

מזל טוב פאר די שידוך, זאל זיין בשעה טובה ומוצלחת.

(חסר)

זאל זיין די קביעות זמן החתונה בשעה טובה ומוצלחת, זאל זיין א בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה.

די חתונה וועט זיין מסתמא אין מילאן?

כלה: יא

זאל זיין אין א גוטע שעה, האבן א פרייליכע חתונה, מיט אלע גוטע זאכן.

[בונה זיין דער דירה] בשעה טובה ומוצלחת, און האבן בשורות טובות בנוגע דעם הכנות צו דעם חתונה ווי ס'דארף צו זיין, און האבן בשורות טובות ביז דעמאלט און נאך דעמאלט,

[דער אויבערשטער] ממלא משאלות לבבכם לטובה בכל הענינים, [במילא] זאל זיין אין א אידישע אופן, אין א תורה אופן, אין א חסידישע אופן,

זאל זיין פרנסה בהרחבה, און פארנוצען די פרנסה אויף געזונטע זאכן און פרייליכע זאכן.

איר האט שוין געטראכט בנוגע נאך די חתונה די סדרים אויכעט, ווי...?

(חסר)

איר זוכט דא עפעס א שטעלע, אין ניו יארק? צי?

כלה: ארבעט?

יא.

כלה: יא, אי"ה.

וועלכע? וואס פאר א שטעלע?

כלה: טיטשער.

איז דאך דאס אויך מסתמא פארבונדן מיט צייט. איר האט שוין געזוכט וועגן דערויף?

כלה: אביסל, ניט פיל. איך האב געזוכט אין בארא פארק. איצטער איז דער מנהל זייערע ניטא.

אבער אויב איר וועט געפינען וועלן זיי מסתמא וועלן איר זאלט קומען אין 'בעגינינג אוו דע סקול יר'
(beginning of the school year).

פלה: יא, אבער ס'איז שווער, ווייל דער חתונה איז אין אלול ...

במילא זאל מען זיך צוזאמען רעדן, דער ערשטע זאך מיט דינע עלטערן, און דערנאך מ'וועט הערן פון זיי עפעס א הצעה, און דערנאך [...] קען מען אלעמאל מאכן א פשרה, כ'מיין ימים טובים איז דאך דריי וואכן – פון פאר ראש השנה ביז נאך שמיני עצרת, נאך שמחת תורה, במילא קען מען אפשר מאכן א פשרה למחצה, כ'מיין זיין א ביסל דא – א ביסל אין ברוקלין, און אביסל אין ארץ ישראל.

ד.ה. [...] הפוך, אביסל אין ארץ ישראל און אביסל דא.

איך ווייס ניט ווי אזוי איז ביים טאטן, דארט איז ר"ה עפעס [פאראן] אזוי, צי [ר"ה] –

(עונה משהו)

גארניט ?

רבי: [כ'מיין] יו"כ איז דאך זיכער מסתמא פירן ...

חתן: [...] ראש השנה]

רבי: דאס אלס ?

כ'מיין, איז וואס וועט איר האבן אויף זיין דארטן ר"ה ? מערניט וואס מ'וועט זיין צוזאמען ? און קיינע ספעציעלע זאכן ניט.

אויב דינע עלטערן וועלן באשטייען אויף דעם, וואלט מען אפשר דעמאלט געדארפט אפשר מאכן א פשרה.

כ'מיין, שבע ברכות ווייס איך ניט ווי אזוי מ'וועט זיין, אבער בכל אופן דערנאך קען מען מאכן א ביסל דארטן, און דערנאך בנוגע צו די ימים טובים, איז אויב זיי וועלן וועלן דוקא זאל דארטן זיין א [טורן]. קען מען מאכן א פשרה אז סוכות זאל מען זיין דא, און בפרט נאך מ'וועט האבן דעם טעם, אז אויב מ'וועט האבן דא א שטעלע וואס איז פארבונדען מיט א בית ספר – א סקול, דארף מען דאך זיין דא וואס פריער.

ס'הויבט זיך אן מסתמא נאך פאר ראש השנה, מסתמא חצי אלול, פארשפעטיקן אויף א וואך איז איין זאך, אבער אפלייגן אויף א גאנצע חודש, מ'דארף זען צי מ'וועט מסכים זיין.

אדער איר קאנט פארקערט, בשעת איר וועט האבן דא א פאזישען (position), וועט איר א פרעג טאן ביים מנהל אויף וויפיל ער קאן אייך געבן – אויף וויפיל איר קאנט קומען שפעטער, דערנאך וועט איר וויסן וואס איז אייך איינגענומען [מער].

(בחיוך): נו, מסתמא וועט דער אויבערשטער פירן - קאמפליצירטערע זאכן, איז מסתמא וועט דאס אויך זיין ווי עס דארף צו זיין.

זאל זיין אין א גוטע שעה, הערן פון אייך בשורות טובות.

(לפני צאתם שאל הרבי:)

וואלגעמוט פון ברלין¹, דאס איז אייער א קרוב?

כלה: יא.

רבי: ווי אזוי איז ער אייער קרוב? ער [האט] דארט דער ראבינער...

כלה: [ער איז א קרוב] פון מיין טאטן.

רבי: [דער פאטער ווייסט...] איך האב זיך מיט אים באקאנט בשעת ער איז געווען אין [...]

כלה: [...האט זיך] געוואוינטן נאך אין ציריך?

רבי: אין ציריך איז דאכט זיך [געווען] זיינער א זון. בשעת איך בין געווען אין ברלין, דאס איז געווען מסתמא פערציג יאר צוריק. איז ער דעמאלסט [שוין] געווען א איד מיט א ווייסע בארד, און ער איז געווען דער אנפירער – דער מדרוך רוחני – פון 'ראבינער-סעמינאר'. [ער האט] ארויסגעגעבן א זשערנאל, מ'האט דאס גערופען ישורון.

כלה: [...]

רבי: און דערנאך האט – איך געהאט א בריוו פון זיינע א זון, פון [א וואלגעמוט פון...], האט ער מיר געשריבן אז ער איז זיינער א זון.

כלה: [...]

רבי: ער האט געהאט א סאך תלמידים, און ער האט געהאט א גרויסע – אויף זיי [א שיינעם אנזאג], אזוי ווי ביי חסידים א רבי, אזוי איז געווען ביי די תלמידים [פון די ראבינער-סעמינאר].

[זאל זיין בשורות טובות].

1) הרב יוסף וואלגעמוט (תרכ"ז-תש"ב). ראה מכתב כ"ק אדמו"ר לבנו, הרב יהודא ארי' וואלגעמוט (א' שבט תשי"ב): "נ"ב: בשנת תרפ"ח בהיותי בברלין בקרתי פעם אחת בליל ש"ק בבית אביו זצ"ל ודכירנא שלמד אז אביו לפני ב"ב רמב"ם, ובין הנוכחים ה' ג"כ אחד מתלמידי הקעלמער, אף שאיני זוכר את שמו."

ג' כסלו תשל"ב (זוג)

אין וועלכע שפיטאל זייט איר פארשריבן?

מרת: לעפערין.

איר גיט דאך אויף צדקה פאר ליכט צינדן, וועט איר אזוי אויך אין די טעג ביז נאכן האבן – אין א גוטע שעה – געבן אויכעט אויף צדקה מאנטיק און דאנערשטיק אין דער פרי, בלי נדר. טאמער איר וועט אמאל פארגעסן, מאכט אויך ניט אויס.

דער אויבערשטער זאל אייך בענטשן און מצליח זיין, פארענדיקן דעם טראגן אין א לייכטן אופן, און א גוטען אופן, האבן א געזונטען קינד בעתו ובזמנו, מגדל זיין אים צוזאמען מיט דעם מאן לתורה לחופה ולמעשים טובים, און האבן פון אים א סאך חסידישען נחת.

און דאס וואס דו שרייבסט וועגן (חסר) האט מען געדארפט טאן מיט אים מיט א פארקערטע וועג: מ'האט געדארפט ביי אים בעטן א טובה, אז ער זאל זיך פארנעמען מיט א חינוך פון א קלענערן בחור, אויף מחנך זיין אים, העלפן אים – ארויסהעלפן אין לערנען, ארויסהעלפן אים אין יראת שמים, ארויסהעלפן אים אין [השגחה],

און דאס האט איר געדארפט דורך רעדן מיט הרב רסקין, ער [האט – ווייסט] מסתמא, וואו איז דא קלענערע בחורים, פון 'אושען פארקוויי' וכיוצא בזה, וואס זיי נויטיקן זיך אין הדרכה, און קען גאר זיין אז מ'וועט דערפאר צאלן א פאר דאלער אויכעט,

במילא אז מ'וועט אים מאכן אז ער דארף באווייזן א ביישפיל ווי אזוי מ'דארף זיין פרום, און ווי אזוי מ'דארף האבן שיעורים, און ארויסהעלפן דעם צווייטן, דעם בחור, דעם קינד, דעם אינגל, אויף העלפן צוגרייטן דעם לייענען וכיוצא בזה – דאס קען זיין וואלט געווען דער בעסטע וועג, מ'דארף נאר זען ער זאל ניט חושד זיין אז דאס וויל מען אים צוריק אריינשלעפן.

וויבאלד אבער אז מ'וועט נאך צאלן א פאר דאלער אויכעט, און דארט דארף זיין אזוינע בחורים – אזוינע קינדער – צפעציעל אויף 'אושען פארקוויי', וואס די עלטערן ווילן אז מ'זאל זיי ארויסהעלפן מזמן לזמן, אדער א פאר מאל א וואך, אין הכנת השיעורים, אין צוגרייטן דעם לערנען – דעם לייענען, וכיוצא בזה.

אט דאס וואס דו שרייבסט וועגן (חסר): דארף מען פריער ארומקוקן אין וואס עס באשטייט די ארבעט, און דערנאך זען צי דער חשבונות וואס ער זאגט איז דאס א ריכטיגע זאך, וואס ער זאגט בנוגע צו פרנסה וכו' וכו'. געפינען איימיצער וואס פארשטייט אין די זאכן, מיישב זיין זיך מיט אים, און אויב ס'וועט זיך אויסלאזן אז עס מאכט זיך גוטע ידיעות, איז דעמאלט איז א גלייכע זאך אויף אינטערעסירן זיך דערמיט.

בנוגע צו שידורים אין ניו יארק איז דערוויילע נאך צו פרי.

בנוגע צו דעם (וואס) דו שרייבסט וועגן די פוס, זאל דער אויבערשטער דיר געבן א רפואה קרובה, א רפואה שלימה, און מ'זאל זיין ביידע געזונט, און הערן פון אייך – פון ביידן, געזונטע בשורות און פרייליכע בשורות.

(חסר)

איך גלויב ניט אז מ'דארף האבן אויף אים אזא מין השפעה. בשעת מ'וועט אים זאגן אז דערפון וועט ער האבן א פאר דאלער יעדער וואך (חסר), דאס איז דאך א זאך וואס ער וועט ניט דארפן גייען ארבעטן, [צי אויף] א שעה א טאג מסתמא, צי אנדער-האלבע שעה א טאג. אין יעדער פאל, איז דערלייגן וועט מען דערביי גארניט, און איך זע ניט פארוואס מ'זאל דאס ניט פראווען, ערשטנס איז דער ענין מצד עצמו אן ענין טוב, כ'מיין לערנען מיט אידישע קינדער תורה, איז אין גוטן מוט א גוטע זאך.

בפרט נאך אז דא קומט צו א הצלה פרטית אויכעט, זע איך ניט פארוואס מ'קען דאס ניט – מ'זאל דאס ניט מצליח זיין!

און מ'דארף נאר געפינען, אז מיט אים זאל רעדן איימעצער אז ער זאל זיך ניט כאפן אז דאס מיינט מען עפעס א זייטיקע זאך, נאר דאס מיינט מען טאקע דעם ענין כפשוטו אויכעט.

און אויב הרב רסקין ווייסט ניט אליין, קען ער דאס מברר זיין מסתמא ביי הרב טענענבוים אדער הרב באגאמילסקי – די וואס ווייסן דארט די בחורים.

און לפי די [אותיות] איז דא אסאך וואס נויטיקן זיך אין אזא מין עזר – אין אזא מין הילף, נאר וואס דען ס'דא מסתמא אזוינע וואס קענען צאלן געלט, ניט צאלן געלט, דארף מען זיך עפעס אין דערויף זוכן אן עצה.

כ"ח אד"ש תשל"ג (זוג)

איר זיינט שוין פארשריבן דא אין א שפיטאל?

מרת: יא

רבי: וועלכען?

מרת: לעפערן.

רבי: זאל דער אויבערשטער בענטשן און מצליח זיין, זאל זיין דער טראגן אין א לייכטן אופן, אין א גוטן אופן, האבן א געזונטען קינד בעתו ובזמנו, און מגדל זיין אים צוזאמען מיט דעם מאן צוזאמען מיט די קינד, לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מתוך הרחבה, און האבן א סאך נחת פון די קינדער און א סאך נחת פון זיך.

ס'זאל אויך זיין בשורות טובות וועגן די אלע מענטשן וועגן וועלכע איר דערמאנט דא, אויף מצליח זיין אין זיי אויף מקרב זיין זיי נאכמערער לתורה ומצוותי' וליהדות בכלל, טאן אין די אלע ענינים אויכעט מתוך שמחה וטוב לבב.

דאס וואס דו שרייבסט וועגן די הצעה פון (חסר), איז אויב דו קענסט דאס טאן אין די שעות הפנויות דערוויילע, און וואס זיינען פנוי פון עבודת הדפוס, אזוי אויף זיך אליין אויסצופראווען צי דיר וועט דאס געפעלן, וויפיל צייט דאס דארף נעמען,

און נאך דערויף אז ס'וועט דורכגיין א פאר וואכן אין אן אופן של נסיון, וועסטו דערנאך מחליט זיין ביסלעכווייז, [אריבערגיין] אויב דו וועסט נאר מצליח זיין ס'וועט זיך אויסווייזן א דבר טוב,

אבער ביז דעמאלט, דארף מען ממשיך זיין, פריער דעם גאנצן צייט אין דפוס, און דערנאך, אפילו וועסט דארפן האבן מערער צייט, קאן זיין זיי וועלן מסכים זיין גאר, די ארבעט דארפסט דאך ניט [טאן... שעה...]

קען זיין אז זיי וועלן מסכים זיין, וויסנדיק אז דאס איז פארבונדן מיט [קטן, בראנד] וכו', אז ער וועט מסכים זיין אז דו וועסט בעטן ביי זיי מיט א פאר שעה מערער [טאן] אין די ענינים, אז דו זאלסט קאנען אנהאלטן ביידע זאכן [... בבת אחת], ביז וואנענט עס וועט זיך ארויסווייזן אויף וויפיל דאס איז א דבר מבוסס, און דער עיקר אז דאס איז מספיק אויף פרנסה, דער ענין פון דעם [...].

און דעמאלט וואלט דאס אפשר געווען א גלייכער ענין מצד כמה וכמה ענינים, סיי טוב לבריות און סיי טוב לשמים.

און "לבריות" מיין איך פון זיך אליין.

זאל דער אויבערשטער אייך בענטשן מיט א פריילעכן און א כשר'ן פסח, און בשורות טובות ביז פסח און נאך פסח.

תמונות שצולמו ע"י סב הכלה דר. שלמה אשר הכהן נופילד

PHOTOGRAPHS OF THE REBBE

TAKEN BY DR. SHLOMO NEWFIELD, GRANDFATHER OF THE KALLAH

The Living Archive

נכנס לתפלת מנחה תשל"ד-ו לערך

The Living Archive

התנועות יום הבהיר י"א ניסן תשל"ז

The Living Archive

The Living Archive

כוס של ברכה מוצאי חג הפסח תשל"ז

לזכות

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

•

לזכות

החתן הרה"ת מנחם מענדל

והכלה אסתר מלכה

שיחיו קרעמער

•

יה"ר שיבנו בית בישראל

בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה

כפי שהם מוארים במאור שבתורה

זוהי תורת החסידות

לנחת רוח כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

•

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

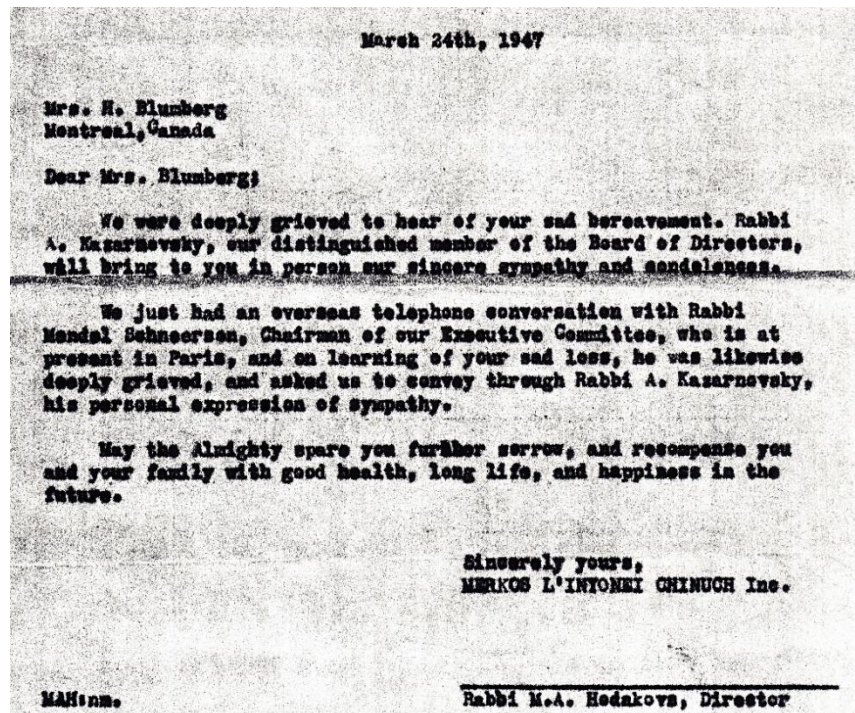
הרה"ת שמעון וחנה שיחיו קרעמער

והרה"ת אשר ומרים פייגא שיחיו פרידמאן

A LETTER FROM RABBI CHAIM MORDECHAI AIZIK HODAKOV

CHIEF OF STAFF OF THE REBBE'S SECRETARIAT
GREAT-GRANDFATHER OF THE CHOSSON

Condolences to Philanthropist Mrs. Ida Bloomberg, Supporter of Chabad in New York and Montreal

March 24th, 1947

Mrs. H. Blumberg
Montreal, Canada

Dear Mrs. Blumberg:

We were deeply grieved to hear of your sad bereavement. Rabbi A. Kasarnovsky, our distinguished member the Board of Directors, will bring to you in person our sincere sympathy and condolences.

We just had an overseas telephone conversation with Rabbi Mendel Schneerson, Chairman of our Executive Committee, who is at present in Paris, and on learning of your sad loss, he was likewise deeply grieved, and asked us to convey through Rabbi A. Kasarnovsky, his personal expression of sympathy.

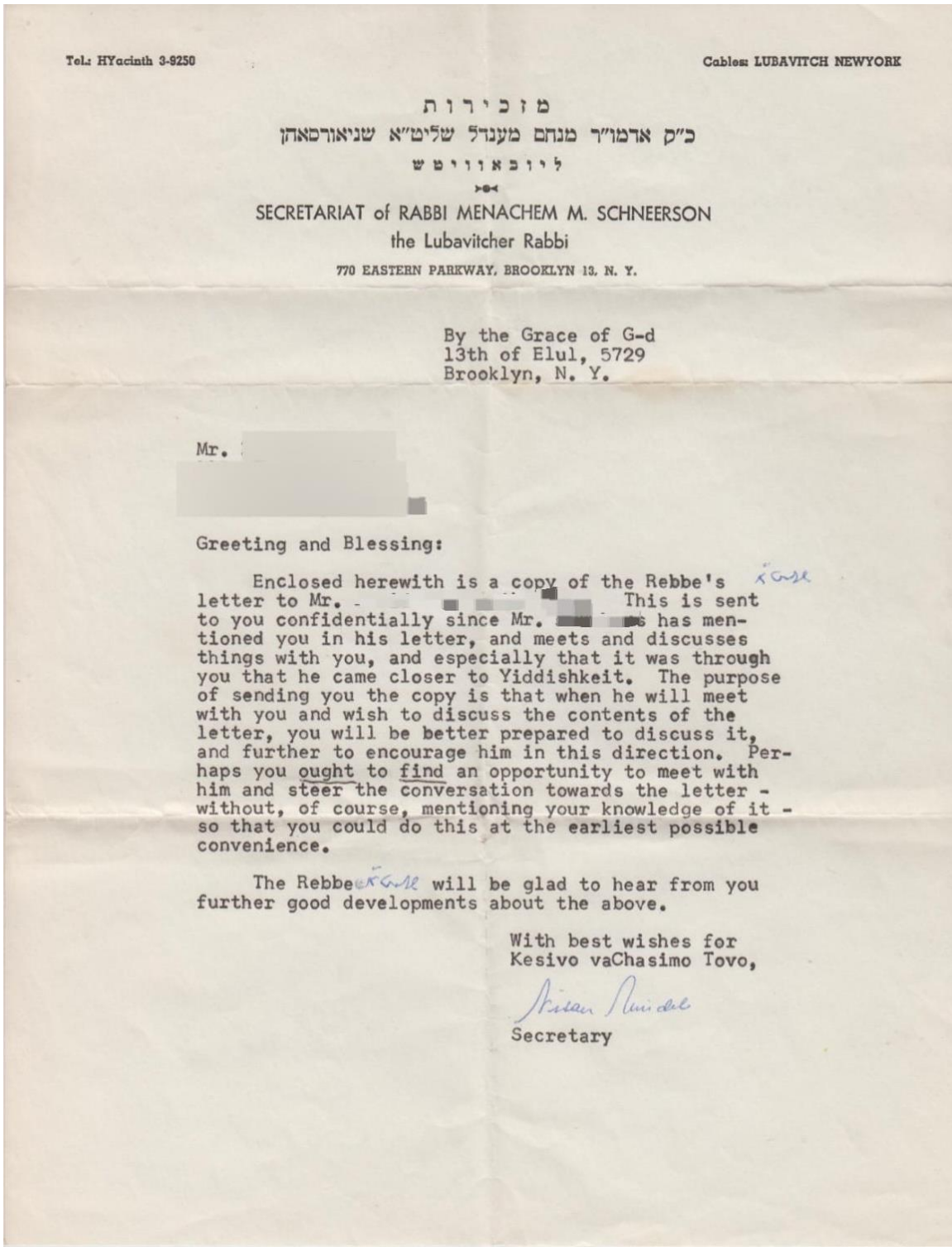
May the Almighty spare you further sorrow, and recompense you and your family with good health, long life, and happiness in the future.

Sincerely yours,
MERKOS L'INYONEI CHINUCH Inc.

Rabbi M.A. Hodakov, Director

A LETTER FROM THE REBBE'S SECRETARIAT

ENCLOSED WITH THE PREVIOUS LETTER

Greeting and Blessing:

This is to acknowledge receipt of your letter of the 22nd of August.

First of all, I want to wish you a speedy recuperation.

I trust that judging by the spirit of your letter and the discussions which you had with Mr. [redacted], there is no need for me to explain at length what is frequently emphasized in our daily prayers, namely that the Torah and Mitzvoth are "our life and the length of our days." And although the Torah and Mitzvoth must be observed in the daily life for their own sake, as the Will of G-d, they are also the channels and vessels to receive and hold G-d's blessings. This, too, has often been emphasized in the Torah and in very clear terms, such as, "If you will walk in My statutes and observe My commandments and do them then I will give your rains in their due season," etc., with all the blessings enumerated there.

Our Sages of blessed memory have also underscored the importance of the actual fulfillment of the Mitzvoth in the daily life, stating that "The essential thing is the deed." Since you mention that your field is chemistry, you surely know that this branch of science likewise begins with actual experience and experiments, by which various combinations of chemical elements react to each other, etc. Only then follows the theory and conclusions to explain the said reactions, a theory that in time undergoes various changes and refinements on the basis of further observation and research into chemical reactions.

In a similar way, l'havdil, in regard to the Torah and Mitzvoth. First and foremost there must be the deed, the action, the fulfillment of the Mitzvoth in the daily life, and then the effort to understand as much as possible the deeper significance of the Mitzvoth. Indeed, this goes back to the principle of Naaseh (first) v'Nishmah, on the basis of which we received the Torah and Mitzvoth in the first place.

It is not my purpose to sermonize, or to indulge in lengthy discussions on such matters through correspondence. But what was written above is intended as an introductory observation, expressing my hope that this is your consistent

approach in the daily observance of the Torah and Mitzvoth, and, as mentioned above, this is also the way to receive G-d's blessings in all one's needs, materially and spiritually.

The present month of Elul, which is the time of "stocktaking" as well as preparation for the new year, is particularly auspicious for making and implementing good resolutions. The auspiciousness of this month has been explained by the Alter Rebbe by the illustration of the "king in the field." The month of Elul, the Alter Rebbe explains, is the time when G-d is particularly accessible and benevolent and gracious, as a king is when he goes out into the field to meet his subjects. For at such a time even the common laborer can approach the king in his work clothes, and the way he is present to the king a personal petition which the king accepts graciously and grants the request. I trust you will take the fullest advantage of this auspicious time.

I was particularly gratified to read in your letter that you are careful to observe the Mitzvo of Tefillin every day. No doubt you have had your Tefillin checked to make sure they are Kosher. The Mitzvo of Tefillin is a particularly basic one, as is also indicated by the fact that it is put on the arm, symbolizing action, facing the heart - the seat of the emotions, and the other part of the Tefillin is put on the head - the seat of the intellect. Thus the entire being of the Jew is embraced by this Mitzvo, which is the key to his daily life and conduct.

I send you and all yours my prayerful wishes for a Kesivo vaChasimo Tovo.

With blessing,

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
11 Sivan, 5744
Brooklyn, N.Y.

Mr. Yaakov Abrams
18643 Collins Ave.
Tarzana, CA 91356

Greeting and Blessing:

This is in reply to your letter of May 29.

The Torah, Toras-Chayim, expects a Jew to do what is necessary in the natural order, while placing complete trust in HaShem for Hatzlocho. Thus, in matters of health the Torah clearly instructs to see a medical specialist and follow his instructions. At the same time one has to pray to HaShem to send His blessing in this and in all needs, as it is written, "And HaShem your G-d will bless you in all that you do."

May HaShem grant that just as you wrote your request for a Brocho, so you should be able to report good news about a substantial improvement in your situation.

Especially as we are coming from the Festival of Mattan-Torah, the anniversary of receiving the Torah at Mount Sinai, which is an auspicious occasion for renewing and strengthening one's commitment to keeping the Torah and Mitzvos in the everyday life, bearing in mind that although the Torah and Mitzvos are a "must" for their own sake, they are also the channels and vessels through which a Jew receives G-d's blessings in all needs, both materially and spiritually.

With blessing,

M. Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubarvitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

חנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
25th of Elul, 5735
Brooklyn, N. Y.

Miss [redacted]

Blessing and Greeting:

It is quite some time since I received your correspondence. I trust that there not being further news from you in the meantime is a sign that no news is good news.

Needless to say, insofar as a Jew is concerned "good news" means that there is a steady advancement in all matters of Yiddishkeit, including the implementation of the great principle of our Torah, V'Ohavto L'Reacho Komocho, namely helping, by example and precept, other Jews to identify with Yiddishkeit in their daily life.

Wishing you a Kesivo vaChasimo Tovo, for a good and sweet year in every respect,

With blessing, *M. Schneerson*

P. S. With regard to the question as to where to study, whether in New York or to return to college, etc., and your parents' view on this matter - you should inquire of a competent Rov.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
6th of Nissan, 5715
Brooklyn, N.Y.

Mr. [redacted]
c/o Rabbi Greenglass
Montreal, Que.

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive your regards through Rabbi W. Greenglass. It is always good to receive good news, and the days between Purim and Pesach are especially auspicious and mazaldik for Jews to receive G-d's blessings through extra efforts in Torah and Mitzvoth. The Mitzvah of Tzedoko is, of course, one of the great channels for receiving G-d's blessings with unlimited generosity, one concerning which G-d said, 'Please test me with it.' I trust therefore that you will continue giving Tzedoko with growing generosity, so that you may enjoy 'Asseir - bishvil shetisasheir.'

With the approach of Pesach, may the Festival of Our Freedom bring you and yours true freedom, freedom from anxiety material and spiritual, from anything which might distract from serving G-d with joy and gladness of heart.

With the blessing of a happy and kosher Pesach,

Cordially *M. Schneerson*

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

ונחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
15th of Menachem Av,
5746. Brooklyn, N.Y.

Mr. Yona Eliyahu Sears
236 Camp Street
Providence, R.I. 02906

Greeting and Blessing:

This is to acknowledge receipt of your letter of
Aug. 18th, with the enclosure.

As requested, I will remember you in prayer when
visiting the holy resting place of my father-in-law, the
Rebbe, of saintly memory.

In reply to your question about the inadvertent
lack of Shemiras Shabbos, asking for a Tikun, in addi-
tion to your resolve to be extra careful in Hilchos
Shabbos henceforth - it would be advisable to make an
effort also to impress others about the importance of
Shabbos observance, to prevent any inadvertent desecra-
tion of the Shabbos.

I also suggest that you should have your Tefillin
checked to make sure they are Kosher.

Receipt is enclosed for your Tzedoko, and may it ad-
ditionally stand you in good stead.

With blessing,

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
12th of Cheshvan, 5742
Brooklyn, N. Y.

Mr. Yonah Sears
236 Camp St.
Providence, R.I. 02906

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive your letter, with the nice story.

I was also pleased to note that you begin your letter with a request for a Brocho for a good year. No doubt you mean, above all, a "good year" in things that are truly good, namely learning Torah and doing Mitzvoth. This is largely up to you, because there is the assurance "make the effort and you will succeed" (Yogato Umotzoso). I am confident that you will do your level best to learn Torah and do Mitzvoth with devotion and diligence, and will also use your good influence by showing a shining example to all your friends.

Receipt is enclosed for your Tzedoko, and may the Zechus of it bring you additional Divine blessings.

Wishing you Hatzlocho in all above,

With blessing,

M. Schneerson

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
Erev Shabbos Kodesh
Mevorchim Chodesh Adar
Sheni, 5741. Brooklyn, N. Y.

Master Yonah Eliyohu Sears
127 Washington Street
Norwich, Conn. 06360

Greeting and Blessing:

I was pleased to receive your letter, and to note your steady improvement in the study of Torah and doing Mitzvoth. May G-d continue to bless you to go from strength to strength in the way of the Torah and Mitzvoth.

Especially as we will soon be celebrating Purim, the story of which you surely know. No doubt you also know that it was on account of the Jewish children in those days, who followed the teachings of Mordecai and Esther and were devoted to Torah and Yiddishkeit with all their heart, that the cruel Haman was toppled, and for the Jews there was once again "Light, Joy, Gladness and Honor."

The story of Purim shows how important it is for Jewish children to learn Torah and do Mitzvoth with ever increasing devotion, not only for their own sake, but also for the sake of all our Jewish people. For in this way, G-d helps us to get rid of all our enemies, and Jews everywhere can enjoy the light of Torah and Mitzvoth and all G-d's blessings that come with the Torah and Mitzvoth.

Wishing you Hatzlocho in all above, and a very happy Purim,

With blessing,

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
3rd of Nissan, 5723
Brooklyn, N. Y.

Blessing and Greeting:

I received your letter of March 17th in which you write about the relationship between your daughter and her husband who were married recently.

I am sure you realize that every young couple requires a period of adjustment. During this time, it is best if outsiders, and even the closest relatives, ^{do} not to interfere, but to let them work out their own adjustment. It is, of course, difficult for a mother to stand idly by, however, experience has shown that this is in the best interests of the young couple, who will much better and more rapidly iron out their differences without the interference of others. All the more so, since I see from your writing that your son-in-law is a religious person, and he surely knows the views of the Torah on the matter of Sholom Bayis.

Wishing you and yours a Kosher and inspiring Pesach

With blessing

BY *Miriam Schneerson*

מנחם מנדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן סארקוויי
ברוקלין, נ.י.

By the Grace of G-d
12th of Adar II, 5722
Brooklyn, N.Y.

Blessing and Greeting:

I received your letter of March 12th, and as requested I will remember you in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory, for an improvement in your health.

Inasmuch as you write that you breast-feed your baby and that during this time you are taking certain drugs, it would be well to check with a children's specialist to ascertain whether the drugs are compatible with your breast-feeding the baby.

I trust that you duly received my letter in connection with the birth of your daughter.

Wishing you and yours a happy and inspiring Purim,

With blessing,

By *Miriam Shindler*

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYcainth 3-9250

חס מנחם מ. שניאורסאהן
ליובאוויטש

By the Grace of G-d
5th of Tammuz, 5721
Brooklyn, N. Y.

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

Greeting and Blessing:

After the long interval, I was pleased to receive your letter, and to read in it that you have married a fine Jewish girl who is strictly observant as far as her personal conduct is concerned, and no doubt also in so far as the whole conduct of the home is concerned.

On the question of a sideline, generally speaking, it is a good idea, especially as one can see from your letter that it would give you a personal satisfaction to make use of the qualities and capacities with which you have been endowed.

I trust that you have regular appointed times for the study of both Nigleh and Chassidus, and that you are participating in the activities of the Lubavitch House in a growing measure.

Enclosed is a recently published message which I trust both you and your wife will find interesting and useful.

With blessing,

By *Avraham Nudel*

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
14th of Elul, 5720
Brooklyn, N. Y.

Greeting and Blessing:

I received your letter, in which you write about the condition of your father's eyesight.

I do not know what eye specialists you have in England, but it is known here that in Switzerland there are outstanding specialists in this field. It would, therefore, be advisable for the doctor treating your father to communicate with one or two of the Swiss specialists, describing his condition and inquiring whether a personal visit by your father would be practical.

Needless to say, everyone is expected to do everything possible in the natural way, but at the same time it is necessary to have absolute faith in G-d as the true Healer of all flesh who works wondrously. Every additional effort in matters of Torah and Mitzvoth brings additional Divine blessings.

As we are now in the midst of the month of Elul, which is called "the month of Divine mercy," when we say twice daily Psalm 27, beginning with "G-d is my light and my salvation," may it be so in your case, and may you have good news to report.

With the traditional blessing of

בתיבה וחתים טובה

Cordially

M. Schneerson

- 2 -

However, in His infinite kindness, HaShem desired to give a person the feeling of achieving something. Therefore, HaShem created the Yetzer Hora to attempt to confuse a person and distract him from the way of the Torah, so that every individual has to make a special effort to overcome such distractions. But the Torah already informed us in advance that there is such a thing as a Yetzer Hora, and that HaShem may, and does, put a person to the test, and moreover, provides the strength to overcome the distractions and difficulties one may encounter. At the same time, HaShem requests and promises, "Serve HaShem with joy."

In the final analysis, therefore, it is mainly a matter of one's own will and determination, which includes also taking care of one's physical health and being in a state of confidence and joy, as the Rambam rules that taking care of one's health is one of the important Mitzvoth, because good health and peace of mind are necessary in order to serve HaShem with joy.

Taking care of one's health requires not to rely on one's own judgment, but seeing a medical specialist when necessary, and following his instructions, which is also one of the Mitzvoth of the Torah. - [In this connection, I would suggest special care in the observance of Kashrus of foods and beverages].

In the above, you will find an answer to some of your other questions too. For example, you might well tell the doctor what you think as to what kind of treatment you should get, but the final word - in accordance with the Torah - is the doctor's, and you should follow his instructions, even if you do not personally agree with them.

I trust the above will answer your letter. But if there is anything left which you would like to clarify further, I suggest that you should talk with an Orthodox Rov in your city personally, especially as such matters are treated confidentially and can be discussed quite frankly.

Receipt is enclosed for your Tzedoko, and may the Zechus of it stand you and yours in good stead.

With blessing,

M. Schreiber

P.S. With regard to your mentioning the matter of "punishment," etc. - considering that in the interim many days of Yom Kippur have passed, on which, according to the Torah, sins are forgiven and no traces left - there is no reason to have any anxiety.

LETTERS TO VARIOUS INDIVIDUALS

Response to a lengthy letter from a Baalas Teshuva, addressing her anxiety over past actions before becoming frum, and worries about receiving full forgiveness and raising her children in the path of Torah observance:

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Shevat,
5744. Brooklyn, N.Y.

Worcester, Ma. 01602

Blessing and Greeting:

I received your letter of Jan. 4th, with enclosure. In it you write that you really do not understand your place in the world, etc.

At the same time, you begin with the good news that you and your husband have been blessed with good children, and that for many years you have been conducting your everyday life in the way of the Torah and Mitzvoth.

The above already contains the answer to your question. Let me explain briefly.

It is self-understood that, since HaShem is the Creator and Master of the world, He undoubtedly provided every human being, and especially every Jew, both with the directive and guidance as to how to conduct one's life, as well as with the necessary capacity to carry it out.

It also follows that the directives which HaShem has given are clear, for otherwise there would be no point in giving them. This is why our Torah is called Toras Chaim and Torah-Or, because it teaches us how to live, and does so in a way that is clear as light.

With the above in mind, you can well understand that, having been blessed with the greatest gift, the gift of children, to bring them up as "children of HaShem," you have been provided with the necessary capacities to carry out this great privilege and pleasure in the fullest measure, and with joy and gladness of heart.

In plain words, answering your question: All you have to do is to conduct your everyday life in accordance with the Shulchan Aruch, remembering that one of the basic Mitzvoth is to have complete Bitochon (trust) in HaShem, whose benevolent Providence extends to each and everyone individually. With complete trust in HaShem, there is no room for anxiety, as our King David expressed it in Tehillim, "HaShem is my shepherd, I shall not be short of anything," and much more in this vein.

A LETTER OF CONDOLENCES TO A FRIEND OF RABBI LEIBEL KRAMER, GREAT-GRANDFATHER OF THE CHOSSON

By the Grace of G-d
Erev Yud-Shevat, 5746
Brooklyn, N. Y.

Mr.

Montreal, Que.
Canada

Greeting and Blessing:

I duly received your letter with enclosure, per our mutual esteemed friend, Rabbi L. Kramer, and subsequently the sad news of your father's passing. May HaShem grant that henceforth you should not know of sorrow, and only goodness and kindness be with you and yours always.

Enclosed is a receipt for your Tzedoko, which will surely be a Zechus for your father's soul. Especially in light of your description of your father's life and work and his concern for Jews and Yiddishkeit.

I am confident that ^{הבן יצא משה} you will carry on the tradition of your father, and will go from strength to strength in activities to spread Yiddishkeit in your community. Though this is always a "must" in any case, it will be a further source of gratification for your father's soul. All the more so that there is a great need to fill the void that has been left by the passing of your father, and your doing what you can in this direction, will in some measure make up for what your father, of blessed memory, would have accomplished had he been given an extension of life.

Wishing you Hatzlunge in all above, in good health and circumstances,

With blessing,

The Rebbe added in his holy handwriting:

להבדיל בין חל"ח

Wedding of Mendel & Esther Malka Kramer

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
12th of Kislev, 5725
Brooklyn, N. Y.

Mr. A. David Dofen
4021 Mackenzie
Chomedy, Que., Canada

Greeting and Blessing:

Your letter of October 18th reached me with considerable delay. In it you write about various propositions in regard to Parnosso.

In view of the fact that success in Parnosso largely depends upon self-confidence, etc., you ought to choose a field in which you would feel most self-confident, and then apply yourself to it with energy, in order to make the utmost of it.

Judging by your letter, I do not know whether the question is still relevant at this time, inasmuch as you write that you were supposed to give an answer some time ago. However whatever decision you made, may G-d grant that it should be satisfactory in every respect.

Especially as we are now in the midst of the auspicious days flanked by the 10th and 19th of Kislev, to be followed soon by the happy days of Chanukah. There is no need to elaborate to you upon the significance of these days and their close bearing on our daily life. I hope that the impact of these days will also be felt in your environment.

With blessing

By *Issan Aindel*

12 Kislev 5725 (November 17, 1964)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
27th of Shevat, 5724
Brooklyn, N. Y.

Mr. and Mrs. Abraham and Malka Dalfen
4021 Mackenzie
Chomedy, Que.
Canada

Greeting and Blessing:

After not having heard from you for a long time, although I have been inquiring about you from mutual friends, I received your letter of the 20th of Shevat.

I was, of course, sorry to note that your letter was written in a mood of discouragement, and even more, that you have been "very" discouraged.

In addition to the essential aspect, namely that ~~the~~ discouragement is contradictory to the way of the Torah, which is called Toras Chaim, since true trust in G-d leaves no room for discouragement, it is also clear that this kind of attitude is incompatible with the successful handling of matters, whether matters of Parnosso or communal activities.

I trust, therefore, that, at any rate from now on, on receipt of this letter, there will have been a radical change for the better in your outlook and mood, and increased trust in G-d will be a channel to receive G-d's blessings in an increased measure, for the fulfillment of your hearts' desires for good.

As requested, I will remember you in prayer when visiting the holy resting place of my father-in-law of saintly memory. Inasmuch as we are about to enter the auspicious month of Adar, which is a blessed month for all Jews in all their affairs, may G-d grant that you should soon have good news to report.

Enclosed is a copy of a message to Chabad women. Although it was written in connection with Chanukah, its content is timely throughout the year.

With blessing

By *Menachem Schneerson*

27 Shevat 5724 (February 10, 1964)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
21st of Marcheshvan, 5719
Brooklyn, N. Y.

Mr. & Mrs. Abraham David Dalfen
c/o Dalfen's Children's Wear
St. Foy Shopping Centre
St. Foy, Quebec
Canada

Greeting and Blessing:

I received your letter of the 13th of Marcheshvan.

With regard to the question of a visit in New York to consult with a spöcialist, I would suggest that you wait for an opportunity such as a vacation and the like, when the trip would not involve any special difficulties. In that case, you would have to make an appointment in advance, to be sure of seeing the specialist during that convenient time.

Generally speaking, the best time for this sort of thing is to arrange it during the auspicious months of Kislev or Adar I and Adar II.

Most important of all is that you should be strong in your faith in G-d that He will fulfill your hearts' desire for good, and to keep the channels and vessels open to receive G-d's blessings, these channels and vessels being all matters connected with the Torah and Mitzvoth.

Hoping to hear good news from you, and

With blessing *m. Schneerson*

21 Cheshvan 5719 (November 4, 1958)

This letter seems to be in connection with the story above

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
In the Days of Selichoth,
5718. Brooklyn, N.Y.

Abraham David and Malka Dalfen
6607 Cote St. Luc
Montreal, Que., Canada

Greeting and Blessing:

With the approach of Rosh Hashanah,
the begining of the New Year, may it bring
blessings to us all, I send you and all
yours my prayerful wishes for a good and
happy year, materially and spiritually.

With the traditional blessing of

בתיבה ותיבה טובה

Cordially M. Schneerson

Just received your letter of the 17th of
Elul, and I wish you that your renting of
the store in the new shopping center in
Quebec City and its opening be in a happy
and auspicious hour and bring you satisfactory
results, both materially and spiritually, and,
above all, to spend your earnings in good
health and on happy things.

(over)

- 2 -

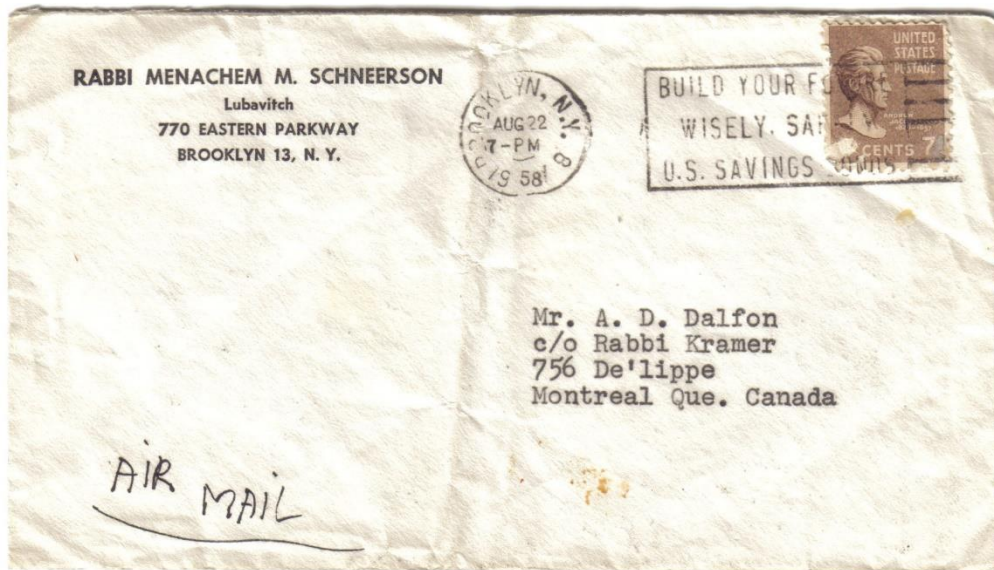
Abraham David and Malka Dalfen

In the Days of Selichoth,
5718

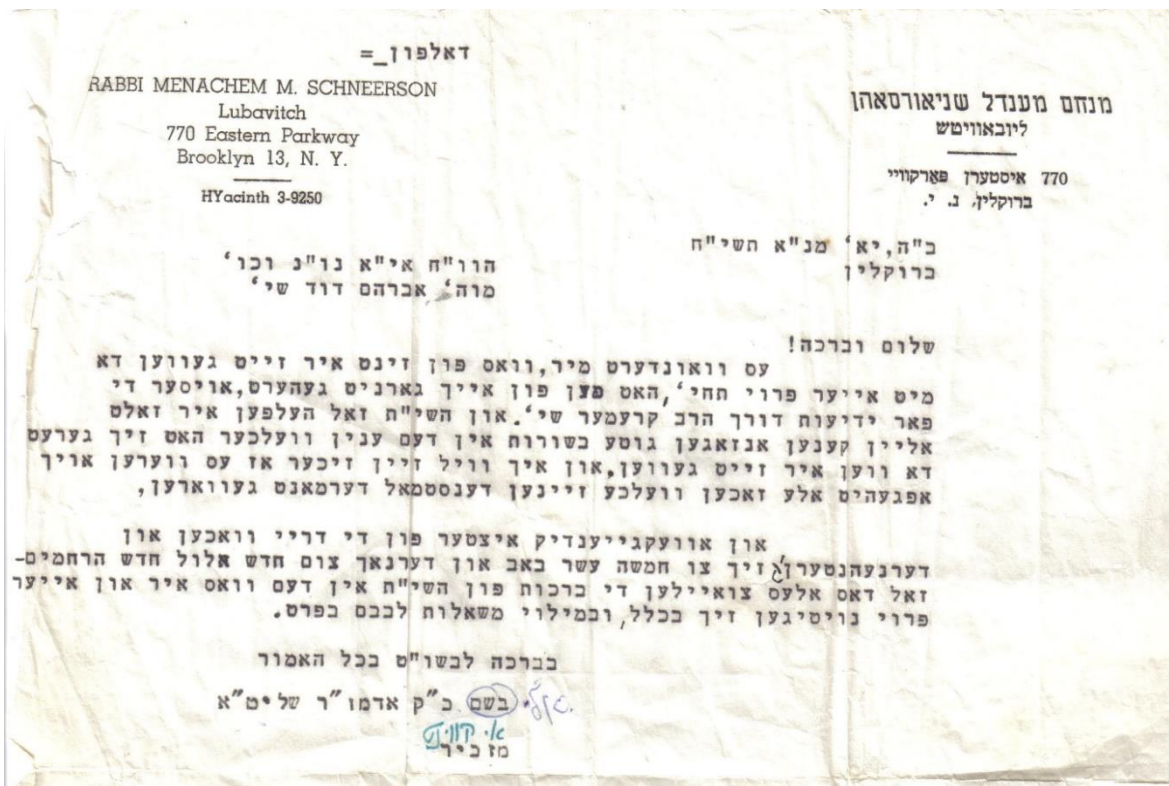
As for your visiting me in New York,
there is, of course, no special urgency
about it, so that when you will communi-
cate with the Secretariat a few days in
advance of your coming to New York, an
appointment will be made, although I do
not usually receive visitors during the
month of Tishrei.

Days of Selichos 5718 (September 1958)

On the envelope, the Rebbe specified “AIR MAIL” in his holy handwriting
The letter is addressed to the care of Rabbi Kramer

Written in Yiddish, 11 Av 5718 (July 28, 1958)

“It surprises me that since you were [last] here with your wife, I have not heard from you at all, except for a few reports via Rabbi Kramer”

cure...

“These ideas have their place. Once the Rebbe sends you a patient, though, you are dealing with something totally different. You need to see them. And you will be assisted from on High.”

What do you want? I'm not a miracle worker.

“No, you do not need to create any miracles. You need to do what doctors do. Accept them as patients and G-d will do the rest.”

The doctor relented. That week, Rabbi Kramer traveled to New York for a private audience during which, among other matters, he repeated his conversation with the doctor.

“I heard about the doctor,” the Rebbe said, “and it is hard to believe that he would think that I want him to do miracles. Miracles, G-d will show; he just needs to do his work.”

The doctor did everything he could for the couple. After several months of treatment, he told them there was nothing more he could offer.

A little over a year later, Rabbi Kramer met the doctor on the eve of Yom Kippur. “You know that in a few days I will be attending a bris?” the rabbi asked. “That couple you treated had a baby boy.”

The doctor was incredulous. “Like hair could grow on my palm, they could have children.”

Rabbi Kramer invited him to come along and see for himself. A few days later, the two men celebrated the birth of the “impossible baby.”

Rabbi Kramer concluded the story by saying that the couple went on to have several more children.

**LETTERS TO MR. AND MRS. ABRAHAM DAVID (ARNOLD)
AND MALKA (MOLLY) DALFEN**

FRIENDS OF RABBI AND MRS. KRAMER, GREAT-GRANDPARENTS OF THE CHOSSON

Excerpt from The People's Rabbi:

In 1958, Arnold and Molly Dalfen came to Rabbi Kramer to spill out their hearts. Doctors had informed them that Mr. Dalfen would never father children. A former student of the yeshivah's afternoon program in the 1940s, Mr. Dalfen's first instinct had been to consult the rabbi. Naturally, Rabbi Kramer's was to ask the Rebbe.

In a private audience arranged by Rabbi Kramer, the Rebbe said that they should strengthen their observance of mitzvahs. He then gave the couple a blessing and directed them to reach out to a specific doctor in New York. The next morning, they tried to reach the doctor, but he was out of town and would not be back for a week. They wrote to the Rebbe asking what to do, and the Rebbe responded that they should instead see a specific doctor in Montreal.

The Dalfens returned to Montreal, but Mrs. Dalfen felt that it was a mistake. They should have remained in New York until the doctor came back. "It was only a last resort to return to Montreal and go to that doctor," she told her husband. Her hard feelings compounded when the Montreal doctor refused to see them at all.

The Dalfens went back to Rabbi Kramer, who promised to talk to the doctor, an acquaintance. During an interview in 1984, the rabbi recalled the conversation:

"Listen, my friend, when the Lubavitcher Rebbe sends you patients, you need to have the greatest respect. Yet I hear that you do not want to accept them. I cannot understand this."

Rabbi, you know me very well. You know I am a straight shooter. The couple already came to Dr. ----, who shares an office with me. I know the case, and I know that they cannot have any children. I do not want to make money on a couple that I cannot

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
7th of Nissan, 5723
Brooklyn, N. Y.

Mrs. Chaya Zelda Kramer
4706 Kent Avenue
Montreal, Quebec
Canada

Blessing and Greeting:

I received your letter of the 29th of Adar in which you write about your husband's dedicated work for the Lubavitcher Yeshivah in Montreal, and the considerable strain which it entails for him, especially of late.

Needless to say, I am quite surprised to detect a note of discouragement, which is inconsistent even in your own letter, taken as a whole. Your husband, as you know, has had the extraordinary Zechus to have helped to raise the reputation of the Yeshiva to a very high level, with a magnificent building, etc., so that the Yeshiva is not only the pride of Montreal, but is outstanding among Yeshivos in many parts of the world. Inasmuch as the major credit for this accomplishment is due to your husband, it is clear that his work is appreciated, and finds a ready response, not only verbally but in actual deed.

It is quite natural, of course, that as an institution grows, its' problems increase, and this entails a greater measure of strain. However, it is clear that this should not lead to discouragement, G-d forbid, but on the contrary, to a great deal of gratification in the knowledge that the work has been successful, thank G-d, and in the firm conviction that it will continue to be so in the future.

I trust, therefore, that your letter was written under the influence of a passing mood, in a moment of weakness or strain on the part of your husband and yourself. However, I am thankful that, nevertheless, you have written to me about it. I am quite certain that the most difficult period is long since over, and in fact, was over before you came to Montreal. The present problems are, therefore, quite normal, and I am sure that you will encourage your husband, and help him cope with them with calm efficiency that stems from dedication and devotion to such a great cause.

I trust that you are also active in the Mshei Chabad. The Zechus of your work and that of your husband will surely stand you and your family in good stead, and will bring you G-d's blessings in abundance, to bring up your children to a life of Torah, Chuppah and good deeds, in good health and true happiness materially and spiritually.

- 2 -

At this time, before, Pesach, the Festival of our Liberation, I send you and yours my prayerful wishes for a Kosher and happy Pesach. May it bring you, in the midst of all our people, true liberation from anxiety and distraction, in order to be able to serve G-d with joy and gladness of heart.

With blessing

M. Schneerson

**A LETTER TO THE GREAT-GRANDMOTHER OF THE CHOSSON
CHAYA ZELDA KRAMER**

7 Nissan 5723 (April 1, 1963)

Excerpt from The People's Rabbi:

As the yeshivah became more established, the work of supporting and maintaining it grew. Mrs. Kramer, watching her husband stagger under what seemed a crushing burden of responsibility, worried about his health.

"I told him a few times that it's too much for him; maybe he should slow down," she said decades later. "It was a very hard time."

Rabbi Kramer would not hear of it, however, so, shortly before Pesach 1963, she wrote to the Rebbe, expressing her concerns.

The Rebbe replied with the following letter:

B"H

FOREWORD

As is tradition at all joyous events, we begin by thanking G-d for granting us life, sustaining us, and enabling us to gather here together. We are thrilled that you are able to share in our simcha. Indeed, Jewish law enjoins the entire community to bring joy and elation to the chosson and kallah.

In honor of the Rebbe and Rebbetzin's wedding in 1928, the Frierdiker Rebbe distributed a special teshurah (memento) to all the celebrants: a facsimile of a manuscript letter written by the Alter Rebbe (a copy of this manuscript letter can be found in the beginning of the Hebrew section of this teshurah).

In this tradition, we are honored to present:

- a) A copy of a letter sent by the Rebbe to the great-grandmother of the chosson, Mrs. Chaya Zelda Kramer.
- b) Copies of letters sent by the Rebbe to the Dalfen family of Montreal, Canada.
- c) Copies of letters sent by the Rebbe to various individuals.
- d) Photographs of the Rebbe taken by the grandfather of the kallah, Dr. Shlomo Newfield.

In the Hebrew section, we present:

- 1) Copies of letters sent by the Rebbe to the families of the chosson & kallah with his blessings for their joyous occasions.
- 2) Copies of letters sent by the Rebbe to the great-grandfather of the chosson, Rabbi Leibel Kramer, with guidance for his holy work in Montreal.
- 3) Exclusive audio recordings and transcripts of private audiences with the Rebbe from the 1960s and 1970s in Yiddish.

We would like to thank Rabbi Yosef Kramer, as well as the Rebbe Responsa team, for providing much of the English material found in this teshurah.

We hope that you will enjoy the festivities, become involved in every facet of the celebration, and share the happiness and pride we feel on this day. May we share many more simchas in the near future!

May the merit of bringing joy to the chosson and kallah bring us to the greatest joy of all, when we will celebrate the rebuilding of the Beis Hamikdosh, speedily in our days.

THE FRIEDMAN AND KRAMER FAMILIES

6 NISSAN, 5784

TESHURA

FROM THE WEDDING OF

**Mendel & Esther Malka
Kramer**

6 NISSAN 5784